

Śląski Uniwersytet Medyczny
w Katowicach

Studia podyplomowe
**NEUROLOGOPEDIA
KLINICZNA**

Katowice, 2026

Spis treści

ZASADY ORGANIZACJI STUDIÓW.....	4
1.1 Organizatorzy:	4
1.2 Zakres studiów podyplomowych:.....	4
1.3 Adresaci studiów podyplomowych:	5
1.4. Organizacja zajęć:.....	6
1.5 Zasady rekrutacji:	7
1.6 Wymogi związane z ukończeniem studiów podyplomowych	7
ZAKŁADANE EFEKTY KSZTAŁCENIA.	7
PLAN STUDIÓW.	10
SYLABUS.....	13
Ad. 4.1. Anatomia czynnościowa OUN	13
Ad. 4.2. Diagnostyka radiologiczna OUN u dorosłych	16
Ad. 4.3. Profilaktyka zakażeń w neurologopedii	19
Ad. 4.4. Diagnoza i terapia dzieci z zaburzeniami słuchu.	22
Ad. 4.5. Diagnoza i terapia neurogennych zaburzeń mowy u osób dorosłych	25
Ad. 4.6. Diagnoza i terapia neurogennych zaburzeń mowy u dzieci i młodzieży	30
Ad. 4.7. Diagnoza i terapia układu ortognatycznego	34
Ad. 4.8. Diagnoza i terapia zaburzeń połykania u osób dorosłych.....	37
Ad. 4.9. Diagnoza i terapia zaburzeń połykania u dzieci	41
Ad. 4.10. Diagnoza i terapia zespołu pomijania	44
Ad. 4.11. Żywienie i zaburzenia karmienia u dzieci w praktyce neurologopedycznej	48
Ad. 4.12. Elementy dietoterapii w wybranych jednostkach chorobowych.....	52
Ad. 4.13. Elementy integracji sensorycznej.....	56
Ad. 4.14. Elementy leczenia żywieniowego	61
Ad. 4.15. Jąkanie wczesnodziecięce	65
Ad. 4.16. Metody komunikacji alternatywnej	70
Ad. 4.17. Neonatologia	74
Ad. 4.18. Podstawy neurologii dziecięcej.....	78
Ad. 4.19. Neuropsychologia osób dorosłych	81
Ad. 4.20. Podstawy neurologii osób dorosłych	85
Ad. 4.21. Podstawy pierwszej pomocy	89
Ad. 4.22. Podstawy psychologii rozwojowej	93
Ad. 4.23. Radiologiczna ocena zaburzeń połykania oraz podstawy diagnostyki radiologicznej OUN w pediatrii.	96

Ad. 4.24. Wczesna interwencja i opieka logopedyczna	100
Ad. 4.25. Wybrane metody rehabilitacji dzieci i młodzieży	104
Ad. 4.26. Wybrane metody rehabilitacji osób dorosłych	108
Ad. 4.27. Zaburzenia mowy w chorobach neurozwyrodnieniowych	111

1. ZASADY ORGANIZACJI STUDIÓW

1.1 Organizatorzy:

Organizatorem studiów podyplomowych jest Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach ze szczególnym uwzględnieniem Wydziału Nauk Medycznych w Katowicach.

1.2 Zakres studiów podyplomowych:

Studia podyplomowe **Neurologopedia kliniczna** mają charakter interdyscyplinarny i kliniczny, a ich program został zaprojektowany w oparciu o aktualne standardy kształcenia w obszarze nauk medycznych i nauk o zdrowiu. Zakres studiów obejmuje spójnie powiązane moduły przedmiotowe z zakresu nauk medycznych, neurologopedii, neuropsychologii oraz wybranych aspektów psychologicznych i pedagogicznych, tworząc integralny model przygotowania do pracy z pacjentem neurologicznym. Program studiów umożliwia pogłębienie oraz usystematyzowanie wiedzy teoretycznej, a przede wszystkim rozwój praktycznych kompetencji diagnostycznych i terapeutycznych niezbędnych w pracy klinicznej z dziećmi, młodzieżą i osobami dorosłymi z zaburzeniami mowy, komunikacji oraz połykania o podłożu neurologicznym. Szczególny nacisk położono na rozumienie mechanizmów neurologicznych i neuropsychologicznych zaburzeń oraz na umiejętność wykorzystywania tej wiedzy w procesie diagnostyczno-terapeutycznym. Realizacja studiów w wyspecjalizowanym i renomowanym ośrodku neurologicznym stwarza uczestnikom studiów możliwość bezpośredniego kontaktu z kliniczną praktyką oraz aktualnymi rozwiązaniami stosowanymi w diagnostyce i terapii. Studia stanowią tym samym kompleksowe dopełnienie kwalifikacji zawodowych w obszarze neurologopedii klinicznej, przygotowując absolwentów do

samodzielnego i odpowiedzialnego działania w zespołach interdyscyplinarnych systemu ochrony zdrowia.

1.3 Adresaci studiów podyplomowych:

Studia podyplomowe Neurologopedia kliniczna skierowane są wyłącznie do absolwentów studiów wyższych na kierunku logopedia lub kierunkach, które zapewniają uzyskanie kwalifikacji logopedycznych, przygotowujących do samodzielnej pracy diagnostyczno-terapeutycznej w obszarze zaburzeń komunikacji. Adresatami studiów są logopedzi zainteresowani specjalistycznym rozwojem zawodowym w kierunku neurologopedii klinicznej, w szczególności w zakresie diagnozy i terapii zaburzeń mowy, komunikacji oraz połykania o etiologii neurologicznej, u dzieci, młodzieży i osób dorosłych. Program studiów adresowany jest do osób planujących lub już realizujących pracę w środowiskach o charakterze klinicznym, rehabilitacyjnym oraz specjalistycznym. Od kandydatów oczekuje się gotowości do pracy w modelu medycznym, opartej na wiedzy neurologicznej i neuropsychologicznej, a także motywacji do poszerzania kompetencji diagnostycznych i terapeutycznych zgodnie z aktualnymi standardami neurologopedii klinicznej. Istotnym elementem profilu kandydata jest również gotowość do współpracy interdyscyplinarnej z zespołami medycznymi oraz do pracy z pacjentami o złożonych i wielowymiarowych potrzebach zdrowotnych

1.4. Organizacja zajęć:

Zajęcia będą odbywać się na obszarze działalności Wydziału Nauk Medycznych w Katowicach oraz na klinicznych oddziałach Górnośląskiego Centrum Zdrowia Dziecka Szpital Nr 6 SUM w Katowicach oraz w Uniwersyteckim Centrum Klinicznym im. Prof. K. Gibińskiego w Katowicach, gwarantujących niezbędne zaplecze techniczne dla realizacji zaplanowanych zajęć.

Studia podyplomowe **Neurologopedia kliniczna** realizowane są w **formie hybrydowej** i trwają **dwa semestry**. Organizacja kształcenia łączy zajęcia prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość z zajęciami realizowanymi w bezpośrednim kontakcie z prowadzącymi, w szczególności w zakresie treści o charakterze praktycznym i klinicznym. Zajęcia dydaktyczne odbywają się w systemie zjazdów weekendowych, planowanych średnio co dwa tygodnie, co umożliwia łączenie kształcenia z aktywnością zawodową studentów. Program studiów obejmuje wykłady oraz ćwiczenia, ukierunkowane na rozwój wiedzy teoretycznej oraz praktycznych kompetencji diagnostyczno-terapeutycznych.

Studia trwają 2 semestry, obejmują łącznie 875 godz. dydaktycznych w tym:

- Liczba godzin zajęć teoretycznych (wykłady): 152
- Liczba godzin zajęć praktycznych - ćwiczenia: 100
- Liczba godzin pracy własnej - 623
- Łączna liczba punktów ECTS = 35

Warunkiem ukończenia studiów podyplomowych jest uzyskanie zaliczeń ze wszystkich zajęć przewidzianych w programie studiów, uzyskanie 35 punktów ECTS oraz zdanie egzaminu końcowego. Po spełnieniu wymagań programowych

uczestnik studiów otrzymuje świadectwo ukończenia studiów podyplomowych, zgodnie z obowiązującymi przepisami

1.5 Zasady rekrutacji:

Postępowanie kwalifikacyjne prowadzone będzie w oparciu o złożone przez kandydata na studia dokumenty określone w Regulaminie Studiów Podyplomowych oraz w ogłoszeniu rekrutacyjnym.

1.6 Wymogi związane z ukończeniem studiów podyplomowych

1. Uzyskanie wszystkich efektów uczenia się określonych w programie studiów podyplomowych – potwierdzone uzyskaniem zaliczenia wszystkich wymaganych przedmiotów.
2. Uzyskanie 35 pkt ECTS wymaganych do ukończenia studiów podyplomowych.
3. Obecność na poziomie min. 80% zajęć dydaktycznych, przy czym obecność na zajęciach klinicznych realizowanych w podmiotach leczniczych ma charakter obowiązkowy.
4. Uzyskanie pozytywnego wyniku egzaminu dyplomowego przeprowadzanego w formie egzaminu ustnego, obejmującego analizę studium przypadku oraz udzielenie odpowiedzi na wylosowane pytania problemowe związane z efektami uczenia się określonymi w programie studiów

2. Zakładane efekty kształcenia.

Program studiów podyplomowych **Neurologopedia kliniczna** został opracowany zgodnie z wymaganiami **Polskiej Ramy Kwalifikacji** na poziomie 7, określonymi dla kwalifikacji nadawanych w szkolnictwie wyższym, oraz z uwzględnieniem charakterystyk drugiego stopnia dla obszaru nauk medycznych

i nauk o zdrowiu (PS7). Efekty kształcenia zdefiniowane dla programu studiów obejmują zaawansowaną wiedzę, specjalistyczne umiejętności oraz kompetencje społeczne właściwe dla poziomu 7 PRK, umożliwiające absolwentom samodzielne i odpowiedzialne funkcjonowanie w środowisku klinicznym. W szczególności efekty w obszarze wiedzy odnoszą się do pogłębionego rozumienia budowy i funkcjonowania ośrodkowego układu nerwowego, mechanizmów zaburzeń mowy, komunikacji i połykania oraz ich uwarunkowań neurologicznych, neuropsychologicznych i rozwojowych. Efekty kształcenia w zakresie umiejętności odpowiadają charakterystykom PRK 7 i PS7 poprzez kształtowanie zdolności analizy złożonych problemów klinicznych, prowadzenia specjalistycznej diagnozy neurologopedycznej, planowania i realizacji działań terapeutycznych oraz wykorzystywania dokumentacji medycznej i wyników badań diagnostycznych w praktyce zawodowej. Program studiów kładzie nacisk na praktyczne zastosowanie wiedzy w pracy z pacjentami w różnym wieku oraz o zróżnicowanym stanie klinicznym. Kompetencje społeczne rozwijane w toku studiów są zgodne z wymaganiami poziomu 7 PRK i obejmują gotowość do odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, pracy w zespołach interdyscyplinarnych systemu ochrony zdrowia, przestrzegania zasad etyki zawodowej i praw pacjenta oraz podejmowania działań ukierunkowanych na bezpieczeństwo i dobro pacjenta. Program studiów uwzględnia również potrzebę ciągłego rozwoju zawodowego i aktualizowania kompetencji w odpowiedzi na postęp nauk medycznych.

Realizacja programu studiów, w tym struktura siatki przedmiotów oraz przypisanie efektów kształcenia do poszczególnych modułów, zapewnia spójność pomiędzy efektami kształcenia a charakterystykami PRK 7 i PS7, potwierdzając zgodność kierunku z krajowymi ramami kwalifikacji oraz profilem kształcenia o charakterze medycznym i praktycznym.

Tabela 1. Efekty kształcenia – Neurologopedia kliniczna

Symbol	Neurologopedia kliniczna – efekty kształcenia	Odniesienie do uniwersalnych charakterystyk poziomów kształcenia PRK	Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia
WIEDZA (absolwent/ka zna i rozumie)			
W1	budowę oraz czynnościową organizację ośrodkowego układu nerwowego oraz mechanizmy neurobiologiczne leżące u podstaw komunikacji, funkcji poznawczych, połykania i odżywiania;	P7_WG	PS7_WG
W2	podstawy neurologii wieku rozwojowego i dorosłego, w tym etiologię, przebieg oraz następstwa najczęstszych chorób neurologicznych i neurozwyrodnieniowych;	P7_WG	PS7_WG, PS7_WD
W3	mechanizmy powstawania neurogennych zaburzeń mowy, komunikacji, połykania oraz funkcji poznawczych u dzieci i osób dorosłych;	P7_WG	PS7_WD
W4	zasady diagnostyki neurologopedycznej oraz możliwości wykorzystania badań neuroobrazowych i radiologicznych w ocenie ośrodkowego układu nerwowego oraz zaburzeń połykania;	P7_WG	PS7_WD
W5	metody diagnostyki i terapii zaburzeń słuchu u dzieci, w tym zasady protezowania słuchu oraz rehabilitacji słuchowej;	P7_WG	PS7_WD
W6	uwarunkowania rozwojowe, psychologiczne i neuropsychologiczne funkcjonowania człowieka w cyklu życia;	P7_WG	PS7_WD, PS7_WZ
W7	zasady żywienia klinicznego, dietoterapii oraz leczenia żywieniowego w wybranych jednostkach chorobowych i zaburzeniach karmienia;	P7_WG	PS7_WG, PS7_WD
W8	znaczenie integracji sensorycznej, rozwoju motorycznego oraz funkcjonowania układu stomatognatycznego w procesie komunikacji i połykania;	P7_WG	PS7_WG, PS7_WD
W9	zasady profilaktyki zakażeń, bezpieczeństwa epidemiologicznego oraz udzielania pierwszej pomocy w praktyce klinicznej;	P7_WG	PS7_WZ, PS7_WD
W10	metody rehabilitacji neurologicznej, wczesnej interwencji oraz alternatywnych i wspomagających metod komunikacji stosowanych u dzieci i dorosłych.	P7_WG, P7_WK	PS7_WZ, P S7_WD
UMIEJĘTNOŚCI (absolwent/ka rozumie)			
U1	przeprowadzać diagnostyczną ocenę neurologopedyczną dzieci i dorosłych z zaburzeniami mowy, komunikacji, słuchu, połykania oraz funkcji poznawczych;	P7_UW, P7_UK	PS7_UD, PS7_UO
U2	interpretować wyniki badań neurologicznych, neuropsychologicznych, radiologicznych oraz audiologicznych w planowaniu postępowania terapeutycznego;	P7_UW	PS7_UD
U3	różnicować neurogenne zaburzenia mowy i komunikacji wynikające z uszkodzeń ośrodkowego układu nerwowego;	P7_UW, P7_UK	PS7_UT, PS7_UO
U4	planować i realizować terapię neurologopedyczną dostosowaną do wieku pacjenta, jednostki chorobowej oraz możliwości funkcjonalnych;	P7_UW, P7_UK	PS7_UD, PS7_UT, PS7_UO
U5	oceniać funkcje oralne, układ stomatognatyczny oraz zaburzenia połykania i planować odpowiednie postępowanie terapeutyczne;	P7_UW, P7_UK	PS7_UO, PS7_UD

U6	współpracować z zespołem interdyscyplinarnym w procesie diagnostyki, rehabilitacji i leczenia żywieniowego pacjenta;	P7_UW	PS7_UT
U7	stosować elementy alternatywnych i wspomagających metod komunikacji w pracy z osobami o ograniczonych możliwościach porozumiewania się;	P7_UW, P7_UK	PS7_UT, PS7_UO
U8	przewodzić działania wczesnej interwencji oraz wspierać rozwój komunikacji u dzieci z grup ryzyka;	P7_UK, P7_UW	PS7_UO
U9	edukować pacjentów oraz ich rodziny w zakresie profilaktyki zdrowotnej, żywienia, komunikacji i rehabilitacji;	P7_UW, P7_UK	PS7_UT, PS7_UO
U10	stosować zasady bezpieczeństwa pracy, profilaktyki zakażeń oraz udzielania pierwszej pomocy w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia.	P7_UW	PS7_UO
KOMPETENCJE SPOŁECZNE (absolwent/ka jest gotów/jest gotowa do)			
K1	kierowania się dobrem i bezpieczeństwem pacjenta w działaniach diagnostycznych i terapeutycznych;	P7_KK, P7_KR	PS7_KK, PS7_KR
K2	podejmowania odpowiedzialnych decyzji zawodowych z uwzględnieniem własnych kompetencji oraz konieczności konsultacji specjalistycznych;	P7_KO, P7_KK	PS7_KP, PS7_KK
K3	systematycznego aktualizowania wiedzy zawodowej w związku z rozwojem neurologii, neuropsychologii i neurologopedii;	P7_KO, P7_KK	PS7_KK
K4	pracy w zespole interdyscyplinarnym oraz współpracy z lekarzami, terapeutami i innymi specjalistami ochrony zdrowia;	P7_KR	PS7_KR
K5	budowania partnerskiej współpracy z rodziną i opiekunami pacjenta;	P7_KK, P7_KR	PS7_KK
K6	respektowania zasad etycznych i praw pacjenta, w tym poufności informacji medycznych;	P7_KO, P7_KK	PS7_KP
K7	komunikowania się z pacjentem i jego rodziną w sposób empatyczny i dostosowany do możliwości poznawczych oraz emocjonalnych;	P7_KK	PS7_KK
K8	promowania zachowań prozdrowotnych oraz profilaktyki zdrowia w różnych grupach wiekowych;	P7_KK	PS7_KK
K9	krytycznej oceny własnych działań zawodowych oraz gotowości do ich modyfikacji w świetle nowych danych naukowych;	P7_KO	PS7_KP
K10	działania zgodnie z zasadami bezpieczeństwa epidemiologicznego oraz odpowiedzialności społecznej w środowisku pracy.	P7_KO, P7_KR	PS7_KP, PS7_KR

3. PLAN STUDIÓW.

Wykłady online: 152 godziny - 93 h (I sem) i 59 h (II sem)

Ćwiczenia: 100 godzin – 61 h (I sem) i 39 h (II sem)

Uczestnik studiów uzyskuje za zajęcia dydaktyczne **35 pkt ECTS**, gdzie 1 pkt ECTS = 25h dydaktycznych

Ogólna liczba godzin 875, w tym:

- godzin kontaktowych 252
- godzin pracy własnej 623

Tabela 2. Plan studiów Neurologopedia kliniczna

l.p.	Nazwa przedmiotu	Forma zajęć	Liczba godzin	Liczba godzin teoretycznych	Liczba godzin praktycznych	Punkty ECTS	Semestr	Efekty kształcenia	Sposób zaliczenia i metody weryfikacji efektów kształcenia
		Wykład (W)/ Ćwiczenia (Ćw)	249	152	100	35		W-wiedza U- umiejętności K - kompetencje	Z ZO E
1	Anatomia czynnościowa OUN	W	12	12		2	1	W1, W6, U2 K3	E
2	Diagnostyka radiologiczna OUN u dorosłych	W	3	3		1	2	W4, U2, K2	Z
3	Profilaktyka zakażeń w neurologopedii	W/ĆW	6	3	3	1	2	W9, U6, U9, U10, K1, K4, K10	Z
4	Diagnoza i terapia dzieci z zaburzeniami słuchu	W/ĆW	13	7	6	2	1	W5, W6, U2, U6, U9, K2, K5, K7	ZO
5	Diagnoza i terapia neurogennych zaburzeń mowy u osób dorosłych	W/ĆW	12	6	6	2	2	W3, W2, W4, U1, U3, U4, U6, K1, K2, K4	E
6	Diagnoza i terapia neurogennych zaburzeń mowy u dzieci i młodzieży	W/ĆW	10	4	6	2	1	W2, W3, W6, U1, U4, U8, U6, K1, K5, K7	E
7	Diagnoza i terapia układu ortognatycznego	W/ĆW	6	3	3	1	1	W8, W1, U5, U4, U6, K2, K4	ZO
8	Diagnoza i terapia zaburzeń połykania u osób dorosłych	W/ĆW	10	4	6	1	2	W2, W3, W4, W8, U5, U4, U2, U6, K1, K2, K4	E
9	Diagnoza i terapia zaburzeń połykania u dzieci	W/ĆW	9	3	6	2	1	W2, W3, W8, W7, U5, U4, U8, U6, U9, K1, K5, K7	ZO
10	Diagnoza i terapia zespołu pomijania	W/ĆW	8	4	4	1	2	W1, W2, W6, U1, U3, U4, K2, K4, K1	ZO
11	Żywnienie i zaburzenia karmienia u dzieci w praktyce neurologopedycznej	W/ĆW	10	5	5	1	1	W7, W6, W8, U9, U6, U5, K5, K7, K1	Z
12	Elementy dietoterapii w wybranych jednostkach chorobowych	W/ĆW	12	5	7	1	2	W7, W2, W3, U9, U6, U5, K1, K4, K8	Z
13	Elementy integracji sensorycznej	W/ĆW	12	6	6	2	1	W1, W8, W6, U8, U1, U4, U9, K5, K7, K4	Z
14	Elementy leczenia żywieniowego	W	3	3		1	2	W7, W2, W3, U6, U5, U2, U9, K1, K4, K2	Z
15	Jąkanie wczesnodziecięce	W/ĆW	13	5	8	1	1	W1, W6, W3, U8, U4, U9, U1, K5, K7, K1	ZO
16	Metody komunikacji alternatywnej	W/ĆW	10	5	5	1	1	W10, W3, W6, U7, U4, U6, U9, K5, K7, K1	ZO

17	Neonatologia	W/ĆW	13	9	4	2	1	W2, W6, W8, U8, U5, U6, U9, K5, K1, K7	E
18	Podstawy neurologii dziecięcej	W	9	9		2	1	W2, W3, W1, U3, U2, U6, U8, K2, K4, K1	E
19	Neuropsychologia osób dorosłych	W	9	9		1	2	W6, W2, W1, W3, U3, U2, U1, U6, K2, K7, K9	ZO
20	Podstawy neurologii osób dorosłych	W	9	9		1	2	W2, W1, U3, U2, U6, K2, K1, K3	ZO
21	Podstawy pierwszej pomocy	W/ĆW	8	4	4	1	2	W9, U10, K1, K10	Z
22	Podstawy psychologii rozwojowej	W	9	9		1	1	W6, W1, U8, U9, K7, K5	Z
23	Radiologiczna ocena zaburzeń połykania oraz podstawy diagnostyki radiologicznej OUN w pediatrii.	W	3	3		1	1	W4, W3, W2, U2, U5, U6, K2, K1, K4	Z
24	Wczesna interwencja i opieka logopedyczna	W/ĆW	12	6	6	1	1	W10, W6, W2, U8, U1, U9, U6, K5, K7, K1	ZO
25	Wybrane metody rehabilitacji dzieci i młodzieży	W/ĆW	13	7	6	1	1	W10, W2, W8, U4, U8, U6, K4, K5, K1	Z
26	Wybrane metody rehabilitacji osób dorosłych	W/ĆW	10	4	6	1	2	W10, W2, W3, U4, U6, U5, K4, K1, K2	Z
27	Zaburzenia mowy w chorobach neurozwyrodnieniowych	W/ĆW	8	5	3	1	2	W2, W3, W6, U4, U3, U1, U6, K1, K7, K2, K9	E

Legenda – Z (zaliczenie), ZO (zaliczenie z oceną), E (egzamin)

4. SYLABUSY

Ad. 4.1. Anatomia czynnościowa OUN

Nazwa modułu kształcenia/nazwa przedmiotu	ANATOMIA CZYNNOŚCIOWA OUN
Język modułu kształcenia/język przedmiotu	POLSKI
Opis efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu)	
WIEDZA	Uczestnik studiów zna i rozumie: • budowę oraz zasady funkcjonowania ośrodkowego układu nerwowego w ujęciu anatomicznym i czynnościowym; • mózgową organizację funkcji poznawczych, w tym mechanizmy ich lokalizacji i integracji w strukturach ośrodkowego układu nerwowego; • podział mózgowia na płaty oraz ich znaczenie w realizacji funkcji poznawczych i behawioralnych.
UMIEJĘTNOŚCI	Uczestnik studiów potrafi: • przetwarzać, analizować, oceniać oraz interpretować wiedzę dotyczącą budowy i funkcjonowania ośrodkowego układu nerwowego; • wykorzystywać w praktyce wiedzę dotyczącą mózgowej organizacji wyższych czynności poznawczych w analizie funkcjonowania poznawczego człowieka.
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Uczestnik studiów jest gotów do: • systematycznego aktualizowania i poszerzania wiedzy z zakresu neuroanatomii oraz neurofizjologii w związku z dynamicznym rozwojem nauk medycznych i neurokognitywnych; • krytycznej oceny złożoności zagadnień związanych z funkcjonowaniem ośrodkowego układu nerwowego oraz ograniczeń wynikających z aktualnego stanu wiedzy naukowej; • odpowiedzialnego wykorzystywania wiedzy dotyczącej organizacji czynności poznawczych w analizie funkcjonowania człowieka, z uwzględnieniem aspektów etycznych i interdyscyplinarnego charakteru diagnozy.
Semestr, w którym moduł*) jest realizowany	1

Forma i sposób realizacji zajęć	A. Forma zajęć: wykład	B. Sposób realizacji zajęć: wykład on line
Wymagania wstępne i dodatkowe	Realizacja programu studiów zgodnie z planem kształcenia oraz podstawową wiedzą kierunkową	
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów	12 h wykładu	
Stosowane metody dydaktyczne	wykład / wykład problemowy / wykład konwersatoryjny / wykład z prezentacją multimedialną;	
Sposób weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych przez słuchaczy	• udział w dyskusji na wykładach; • udzielanie ustnych odpowiedzi obejmujących zagadnienia ujęte w treściach modułu podczas wykładów; • egzamin pisemny.	
Forma i warunki zaliczenia modułu*, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia	A. Forma zaliczenia: • egzamin	B. Warunki zaliczenia: • obecność i aktywny udział w wykładach • egzamin pisemny: testowy
Treści modułu kształcenia (program wykładów)		
Problematyka wykładów: 1. Rozwój układu nerwowego. 2. Budowa i funkcje kresomózgowia. 3. Budowa i funkcje pnia mózgu. 4. Budowa i funkcje mózdzku. 5. Drogi piramidowe i pozapiramidowe. 6. Budowa i funkcje nerwów czaszkowych. 7. Korowe i podkorowe struktury związane z procesami mowy. 8. Podział mózgowia na płaty w ujęciu funkcji poznawczych. 9. Unaczynienie mózgu.		
Wykaz literatury obowiązkowej i uzupełniającej		
A. Wykaz literatury obowiązkowej:		

- Gould D. J.: Neuroanatomia (BRS). Edra Urban & Partner Wrocław 2021
- Young P. H., Young P. A. Tolbert D. L.: Neuroanatomia kliniczna. Edra Urban & Partner Wrocław 2016
- Felten D. L., Shetty A. N.: Atlas neuroanatomii i neurofizjologii Nettera. Edra Urban & Partner Wrocław 2018

B. Wykaz literatury uzupełniającej:

- Gołąb B.: Anatomia czynnościowa ośrodkowego układu nerwowego. Wydawnictwo Lekarskie PZWL Warszawa 2014
- Aleksandrowicz R., Ciszek B., Krasucki K.: Anatomia człowieka. Repetytorium. Na podstawie Anatomii Człowieka A. Bochenka, M. Reichera. Wydawnictwo Lekarskie PZWL Warszawa 2022
- Moryś J., Narkiewicz O.: Neuroanatomia czynnościowa i kliniczna. Wydawnictwo Lekarskie PZWL Warszawa 2023

Nakład pracy słuchacza (bilans punktów ECTS)**

Forma nakładu pracy słuchacza (udział w zajęciach, aktywność itp.)	Obciążenie słuchacza [h]
Praca z nauczycielem akademickim (wykłady + ćwiczenia)	12
Praca własna studenta	38
Sumaryczne obciążenie pracą słuchacza	50
Punkty ECTS za modul	2

* modul kształcenia to szeroko rozumiany przedmiot lub grupa przedmiotów. ** 1 punkt ECTS oznacza 25 godzin pracy słuchacza w różnych formach takich jak: uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych, samodzielne wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia, przygotowywanie się do zajęć.

Ad. 4.2. Diagnostyka radiologiczna OUN u dorosłych

Nazwa modułu kształcenia/nazwa przedmiotu	Diagnostyka radiologiczna OUN u dorosłych
Język modułu kształcenia/język przedmiotu	POLSKI
Opis efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu)	
WIEDZA	Uczestnik studiów zna i rozumie: • podstawy badania neurologicznego z uwzględnieniem elementów diagnostyki radiologicznej oraz metod badań neuroobrazowych stosowanych w ocenie ośrodkowego układu nerwowego; • wskazania, możliwości diagnostyczne oraz ograniczenia podstawowych badań neuroobrazowych stosowanych w neurologii, w szczególności tomografii komputerowej (TK), rezonansu magnetycznego (MR) oraz angiografii tomografii komputerowej (angio-TK); • obraz prawidłowej fizjologii oraz najważniejszych zmian patologicznych mózgu w badaniach neuroobrazowych; • charakterystyczne cechy neuroobrazowe najczęstszych schorzeń ośrodkowego układu nerwowego, w tym udaru niedokrwiennego, udaru krwotocznego, procesów neurozwyrodnieniowych oraz innych wybranych patologii neurologicznych.
UMIEJĘTNOŚCI	Uczestnik studiów potrafi: • rozróżniać podstawowe zespoły neurologiczne, w tym udary mózgu, zespoły uszkodzenia pnia mózgu oraz inne wybrane zespoły neurologiczne; • posługiwać się właściwą terminologią neurologiczną oraz rozpoznawać wskazania do pogłębionej diagnostyki na podstawie oceny stanu neurologicznego pacjenta; • interpretować podstawowe badania neuroobrazowe stosowane w neurologii, w szczególności tomografię komputerową (TK), rezonans magnetyczny (MR) oraz angiografię tomografii komputerowej (angio-TK); • analizować i oceniać obraz prawidłowej fizjologii oraz zmian patologicznych mózgu na podstawie wyników badań neuroobrazowych; • identyfikować w badaniach neuroobrazowych najczęstsze deficyty ośrodkowego układu nerwowego, w tym udar niedokrwienny, udar krwotoczny oraz procesy neurozwyrodnieniowe.
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Uczestnik studiów jest gotów do: • dostrzegania dynamicznego rozwoju metod neuroobrazowania oraz systematycznego aktualizowania i poszerzania wiedzy zawodowej w tym zakresie;

	• uwzględniania aspektów etycznych związanych z odpowiedzialnością za trafność postępowania diagnostyczno-terapeutycznego; • wykazywania wysokiej samoświadomości odpowiedzialności za podejmowane działania zawodowe oraz ich konsekwencje dla bezpieczeństwa i dobra pacjenta.	
Semestr, w którym moduł*) jest realizowany	2	
Forma i sposób realizacji zajęć	A. Forma zajęć: wykład	B. Sposób realizacji zajęć: wykład on line
Wymagania wstępne i dodatkowe	Realizacja programu studiów zgodnie z planem kształcenia oraz podstawową wiedzą kierunkową.	
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów	3 h wykładu	
Stosowane metody dydaktyczne	• wykład / wykład problemowy / wykład konwersatoryjny / wykład z prezentacją multimedialną; • ćwiczenia laboratoryjne: analiza dokumentów / metoda problemowa / analiza przypadków / dyskusja	
Sposób weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych przez słuchaczy	• udział w dyskusji na wykładach; • udzielanie ustnych odpowiedzi obejmujących zagadnienia ujęte w treściach modułu podczas wykładów;	
Forma i warunki zaliczenia modułu*, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia	A. Forma zaliczenia: zaliczenie	B. Warunki zaliczenia: • obecność i aktywny udział w wykładach
Treści modułu kształcenia (program wykładów)		
Problematyka wykładów: 1. Podstawy neuroobrazowania w diagnostyce neurologicznej — TK, MR oraz angio-TK: wskazania, możliwości diagnostyczne i ograniczenia metod. 2. Obraz prawidłowej anatomii i fizjologii mózgu w badaniach neuroobrazowych.		

3. Obraz najczęstszych patologii ośrodkowego układu nerwowego w neuroobrazowaniu — udar niedokrwienny, udar krwotoczny, procesy neurozwyrodnieniowe oraz stwardnienie rozsiane.

Wykaz literatury obowiązkowej i uzupełniającej

A. Wykaz literatury obowiązkowej:

- Walecki, J. (2013). Diagnostyka obrazowa: Układ nerwowy ośrodkowy. Wydawnictwo Lekarskie PZWL.
- Fuller, G. (2009). Badanie neurologiczne (W. Turaj, red. wyd. pol.). Elsevier Urban & Partner.

B. Wykaz literatury uzupełniającej:

- Gołąb B.: Anatomia czynnościowa ośrodkowego układu nerwowego. Wydawnictwo Lekarskie PZWL Warszawa 2014
- Moryś J., Narkiewicz O.: Neuroanatomia czynnościowa i kliniczna. Wydawnictwo Lekarskie PZWL Warszawa 2023

Nakład pracy słuchacza (bilans punktów ECTS)**

Forma nakładu pracy słuchacza (udział w zajęciach, aktywność itp.)	Obciążenie słuchacza [h]
Praca z nauczycielem akademickim (wykłady + ćwiczenia)	3
Praca własna studenta	22
Sumaryczne obciążenie pracą słuchacza	25
Punkty ECTS za modul	1

* modul kształcenia to szeroko rozumiany przedmiot lub grupa przedmiotów. ** 1 punkt ECTS oznacza 25 godzin pracy słuchacza w różnych formach takich jak: uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych, samodzielne wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia, przygotowywanie się do zajęć.

Ad. 4.3. Profilaktyka zakażeń w neurologopedii

Nazwa modułu kształcenia/nazwa przedmiotu	Profilaktyka zakażeń w neurologopedii
Język modułu kształcenia/język przedmiotu	POLSKI
Opis efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu)	
WIEDZA	Uczestnik studiów zna i rozumie: • definicje zakażeń związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, w tym zakażeń szpitalnych, oraz ich znaczenie w praktyce neurologopedycznej; • źródła i rezerwuary drobnoustrojów w środowisku pozaszpitalnym i szpitalnym oraz drogi szerzenia się zakażeń w kontekście udzielania świadczeń zdrowotnych; • zna podstawowe regulacje prawne dotyczące zapobiegania chorobom zakaźnym i zakażeniom oraz zasady postępowania prewencyjnego obowiązujące personel medyczny.
UMIEJĘTNOŚCI	Uczestnik studiów potrafi: • organizować stanowisko pracy zgodnie z aktualną wiedzą i zasadami profilaktyki zakażeń, w tym dobierać właściwe metody mycia, dezynfekcji oraz sterylizacji sprzętu wielorazowego; • wdrażać standardy postępowania zapobiegające rozprzestrzenianiu się zakażeń w praktyce neurologopedycznej; • stosować środki ochrony indywidualnej oraz działania ochronne wobec pacjentów i współpracowników jako element profilaktyki zakażeń; • wykorzystywać aktualną wiedzę z zakresu profilaktyki zakażeń i chorób zakaźnych w planowaniu i realizacji świadczeń neurologopedycznych.
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Uczestnik studiów jest gotów do: • kierowania się zasadą dobra pacjenta oraz bezpieczeństwa zdrowotnego w podejmowanych działaniach zawodowych; • podejmowania decyzji oraz ponoszenia odpowiedzialności za realizowane zadania w zakresie profilaktyki zakażeń w praktyce neurologopedycznej; • rozpoznawania zagrożeń epidemiologicznych i organizacyjnych w środowisku pracy oraz podejmowania działań zapobiegających ich występowaniu; • właściwej organizacji pracy własnej oraz współpracy z zespołem terapeutycznym i pacjentem z zachowaniem zasad bezpieczeństwa epidemiologicznego;

	• promowania zachowań prozdrowotnych i działań profilaktycznych wśród pacjentów oraz współpracowników.	
Semestr, w którym modul*) jest realizowany	2	
Forma i sposób realizacji zajęć	A. Forma zajęć: • wykład • ćwiczenia	B. Sposób realizacji zajęć: • zajęcia w sali dydaktycznej
Wymagania wstępne i dodatkowe	Realizacja programu studiów zgodnie z planem kształcenia oraz podstawową wiedzą kierunkową	
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów	• 3h wykład • 3h ćwiczenia	
Stosowane metody dydaktyczne	• wykład / wykład problemowy / wykład konwersatoryjny / wykład z prezentacją multimedialną; • ćwiczenia laboratoryjne: analiza tekstów z dyskusją / metoda projektów / metoda problemowa / analiza przypadków / rozwiązywanie zadań i ich projektowanie.	
Sposób weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych przez słuchaczy	• udział w dyskusji na zajęciach; • udzielanie ustnych odpowiedzi obejmujących zadania i zagadnienia teoretyczne oraz praktyczne ujęte w treściach modułu podczas wykładów i ćwiczeń; • zaliczenie ustne / kolokwium; • wykonanie określonej pracy praktycznej; • egzamin pisemny / wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia.	
Forma i warunki zaliczenia modułu*, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia	A. Forma zaliczenia: • zaliczenie	B. Warunki zaliczenia: • obecność i aktywny udział w zajęciach; • ustalenie oceny zaliczeniowej z ćwiczeń na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru; • egzamin pisemny / wykonanie zaliczeniowej

		pracy obejmującej treści modułu kształcenia.
Treści modułu kształcenia (program wykładów)		
Problematyka wykładów: 1. Definicje i kryteria rozpoznawania zakażeń i chorób zakaźnych na podstawie obowiązujących aktów prawnych. 2. Higiena rąk w teorii i praktyce jako element profilaktyki zakażeń. 3. Zasady profilaktyki zakażeń, dostosowanie stanowiska pracy zgodnie z aktualną wiedzą. 4. Zasady dekontaminacji wyrobów wielorazowego użytku w obszarze medycznym i pozamedycznym. 5. Zasady pracy z pacjentem z podejrzeniem i/lub rozpoznaniem zakażenia i/lub choroby zakaźnej. Problematyka ćwiczeń: 1. Higiena rąk w teorii i praktyce jako element profilaktyki zakażeń.		
Wykaz literatury obowiązkowej i uzupełniającej		
A. Wykaz literatury obowiązkowej: • Ustawa o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi z dnia 5 grudnia 2008 r z późniejszymi zmianami. • Aktualne wytyczne, zalecenia, rekomendacje • Podstawy pielęgniarstwa epidemiologicznego Bogumiła Bober-Gheek; Małgorzata Fleischer • Dekontaminacja wyrobów medycznych – kompendium wiedzy Polskie Stowarzyszenie Sterylizacji Medycznej.		
Nakład pracy słuchacza (bilans punktów ECTS)**		
Forma nakładu pracy słuchacza (udział w zajęciach, aktywność itp.)	Obciążenie słuchacza [h]	
Praca z asystentem (wykłady + ćwiczenia)	6	
Praca własna studenta	19	
Sumaryczne obciążenie pracą słuchacza	25	
Punkty ECTS za moduł	1	

* moduł kształcenia to szeroko rozumiany przedmiot lub grupa przedmiotów. ** 1 punkt ECTS oznacza 25 godzin pracy słuchacza w różnych formach takich jak: uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych, samodzielne wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia, przygotowywanie się do zajęć.

Ad. 4.4. Diagnoza i terapia dzieci z zaburzeniami słuchu.

Nazwa modułu kształcenia/nazwa przedmiotu	Diagnoza i terapia dzieci z zaburzeniami słuchu
Język modułu kształcenia/język przedmiotu	POLSKI
Opis efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu)	
WIEDZA	Uczestnik studiów zna i rozumie: • budowę oraz fizjologię narządu słuchu w kontekście prawidłowego rozwoju percepcji słuchowej dziecka; • podstawowe zagadnienia z zakresu psychoakustyki oraz ich znaczenie dla rozwoju komunikacji i funkcjonowania poznawczego dziecka; • metody diagnostyki słuchu u dzieci, w tym badania obiektywne i subiektywne, wraz z ich wskazaniami oraz zastosowaniem klinicznym; • najczęstsze przyczyny niedosłuchu u dzieci, jego rodzaje oraz zasady postępowania diagnostyczno-terapeutycznego; • wskazania do protezowania słuchu z zastosowaniem aparatów słuchowych oraz leczenia z wykorzystaniem implantów słuchowych u dzieci.
UMIEJĘTNOŚCI	Uczestnik studiów potrafi: • interpretować wyniki badań słuchu przeprowadzanych u dzieci, z uwzględnieniem ich znaczenia diagnostycznego i terapeutycznego; • wykonywać podstawowe badania przesiewowe i kliniczne oceny słuchu u dzieci, w tym badania akumetryczne oraz behawioralne; • wykorzystywać wiedzę specjalistyczną w komunikacji z rodzicami lub opiekunami dziecka, w szczególności w zakresie uzasadniania potrzeby konsultacji lekarskiej lub pogłębionej diagnostyki; • współpracować z lekarzem oraz innymi specjalistami w procesie diagnostyki i rehabilitacji słuchu oraz rozwoju mowy dziecka.
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Uczestnik studiów jest gotów do: • krytycznej oceny zakresu posiadanej wiedzy i umiejętności oraz rozpoznawania potrzeby korzystania ze wsparcia innych specjalistów; • systematycznego doskonalenia kompetencji zawodowych i aktualizowania wiedzy w zakresie diagnostyki i terapii dzieci z zaburzeniami słuchu; • otwartości na nowe idee oraz weryfikowania własnych opinii

	w świetle aktualnych danych naukowych i argumentów merytorycznych; • pracy zespołowej oraz współpracy interdyscyplinarnej w procesie diagnostyczno-terapeutycznym; • budowania partnerskiej współpracy z rodzicami lub opiekunami dziecka, opartej na szacunku, uważnym słuchaniu oraz uwzględnianiu ich potrzeb i perspektywy.	
Semestr, w którym modul*) jest realizowany	1	
Forma i sposób realizacji zajęć	A. Forma zajęć: • wykład • ćwiczenia	B. Sposób realizacji zajęć: • zajęcia w sali dydaktycznej
Wymagania wstępne i dodatkowe	Realizacja programu studiów zgodnie z planem kształcenia oraz podstawową wiedzą kierunkową	
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów	• 7h wykład • 6h ćwiczenia	
Stosowane metody dydaktyczne	• wykład / wykład problemowy / wykład konwersatoryjny / wykład z prezentacją multimedialną; • ćwiczenia laboratoryjne: analiza tekstów z dyskusją / metoda projektów / metoda problemowa / analiza przypadków / rozwiązywanie zadań i ich projektowanie.	
Sposób weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych przez słuchaczy	• udział w dyskusji na zajęciach; • udzielanie ustnych odpowiedzi obejmujących zadania i zagadnienia teoretyczne oraz praktyczne ujęte w treściach modułu podczas wykładów i ćwiczeń; • zaliczenie ustne / kolokwium; • wykonanie określonej pracy praktycznej; • egzamin pisemny / wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia.	

Forma i warunki zaliczenia modułu*, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia	A. Forma zaliczenia: Zaliczenie z oceną	B. Warunki zaliczenia: - obecność i aktywny udział w wykładach - egzamin pisemny / wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia.
Treści modułu kształcenia (program wykładów, ćwiczeń)		
Problematyka wykładów: - Podstawy psychoakustyki oraz anatomia i fizjologia narządu słuchu. - Patologia narządu słuchu u dzieci — czynniki ryzyka niedosłuchu oraz najczęstsze schorzenia powodujące zaburzenia słuchu. - Diagnostyka słuchu u dzieci — podstawy badań obiektywnych i subiektywnych (wskazania, możliwości i ograniczenia metod). - Wskazania do leczenia operacyjnego niedosłuchu u dzieci oraz współczesne metody leczenia chirurgicznego. Protezowanie słuchu u dzieci — aparaty słuchowe oraz implanty słuchowe, w tym implant ślimakowy. - Zaburzenia centralnych procesów przetwarzania słuchowego (CAPD/APD) u dzieci. - Wskazania do rehabilitacji słuchu i mowy oraz model współpracy lekarz — terapeuta — rodzic. Problematyka ćwiczeń: - Badania behawioralne słuchu u dzieci — zasady przeprowadzania i interpretacja wyników. - Obiektywna diagnostyka słuchu — analiza przykładowych wyników badań. - Subiektywna diagnostyka słuchu — badanie akumetryczne, próby stroikowe oraz podstawy audiometrii tonalnej i słownej. - Interpretacja wyników badań słuchu oraz kwalifikowanie do dalszej diagnostyki lub konsultacji lekarskiej. - Planowanie rehabilitacji słuchu i mowy u dziecka — współpraca interdyscyplinarna. - Komunikacja z rodzicem/opiekunem dziecka oraz budowanie relacji terapeutycznej w procesie diagnostyczno-terapeutycznym.		
Wykaz literatury obowiązkowej i uzupełniającej		
Wykaz literatury obowiązkowej: - Śliwińska-Kowalska M. Audiologia kliniczna. Mediton, Łódź 2005 Wykaz literatury uzupełniającej: - Obrębowski A., Pruszewicz A. Audiologia kliniczna. Zarys. UMP. Poznań.		
Nakład pracy słuchacza (bilans punktów ECTS)**		
Forma nakładu pracy słuchacza (udział w zajęciach, aktywność itp.)	Obciążenie słuchacza [h]	
Praca z asystentem (wykłady + ćwiczenia)	13	
Praca własna studenta	37	
Sumaryczne obciążenie pracą słuchacza	50	
Punkty ECTS za moduł		2

* moduł kształcenia to szeroko rozumiany przedmiot lub grupa przedmiotów. ** 1 punkt ECTS oznacza 25 godzin pracy słuchacza w różnych formach takich jak: uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych, samodzielne wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia, przygotowywanie się do zajęć.

Ad. 4.5. Diagnoza i terapia neurogennych zaburzeń mowy u osób dorosłych

Nazwa modułu kształcenia/nazwa przedmiotu	Diagnoza i terapia neurogennych zaburzeń mowy u osób dorosłych
Język modułu kształcenia/język przedmiotu	POLSKI
Opis efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu)	
WIEDZA	Uczestnik studiów zna i rozumie: • definicje, klasyfikacje oraz obraz kliniczny afazji i dyzartrii, z uwzględnieniem ich typologii oraz charakterystycznych objawów zaburzeń językowych; • zaburzenia komunikowania się wynikające z uszkodzeń ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego, w tym następstwa uszkodzeń prawej półkuli mózgu; • patofizjologiczne mechanizmy zaburzeń słuchu, głosu i mowy w przebiegu chorób neurologicznych oraz znaczenie podstaw badania neurologicznego w ocenie neurologopedycznej pacjenta; • terminologię specjalistyczną, klasyfikacje oraz narzędzia diagnostyczne stosowane w ocenie zaburzonych procesów językowych u pacjentów z afazją, dyzartrią i innymi neurogennymi zaburzeniami komunikacji; • zasady diagnostyki różnicowej afazji i dyzartrii oraz charakter współwystępujących zaburzeń mowy i komunikacji w przebiegu chorób neurologicznych; • metodykę prowadzenia diagnozy i terapii neurologopedycznej osób dorosłych z neurogennymi zaburzeniami mowy.
UMIEJĘTNOŚCI	Uczestnik studiów potrafi: • rozpoznawać, różnicować oraz analizować objawy zaburzeń językowych i komunikacyjnych charakterystycznych dla poszczególnych typów afazji, dyzartrii oraz zaburzeń wynikających z uszkodzenia prawej półkuli mózgu; • stosować właściwą terminologię oraz kategorie diagnostyczne w neurologopedycznej ocenie pacjentów z neurogennymi zaburzeniami mowy, z wykorzystaniem formalnych i nieformalnych narzędzi diagnostycznych, w tym testów standaryzowanych (np. RHLB-PL); • planować i przeprowadzać diagnozę neurologopedyczną, w tym elementy badania neurologicznego oraz diagnostykę różnicową afazji i dyzartrii;

	• dobierać i stosować adekwatne metody, formy oraz środki terapeutyczne w rehabilitacji czynności językowych i komunikacyjnych osób z uszkodzeniami ośrodkowego układu nerwowego; • programować terapię neurologopedyczną pacjentów z afazją, dyzartrią oraz zaburzeniami komunikacji po uszkodzeniu prawej półkuli mózgu na podstawie wyników diagnozy neurologopedycznej i badań specjalistycznych; • monitorować efekty terapii neurologopedycznej oraz modyfikować cele, strategie i procedury terapeutyczne adekwatnie do postępów pacjenta.	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Uczestnik studiów jest gotów do: • rozpoznawania złożoności zaburzeń procesów językowych i komunikacyjnych w afazji, dyzartrii oraz w następstwie uszkodzenia prawej półkuli mózgu; • krytycznej oceny zakresu własnych kompetencji zawodowych oraz podejmowania działań służących ich systematycznemu doskonaleniu; • odpowiedzialnego i etycznego podejmowania decyzji diagnostycznych i terapeutycznych, z uwzględnieniem dobra i bezpieczeństwa pacjenta; • jasnego i zrozumiałego komunikowania pacjentowi oraz jego bliskim zasad i przebiegu postępowania terapeutycznego; • efektywnej organizacji pracy własnej oraz refleksyjnej oceny podejmowanych działań zawodowych.	
Semestr, w którym moduł*) jest realizowany	2	
Forma i sposób realizacji zajęć	A. Forma zajęć: • wykład • ćwiczenia	B. Sposób realizacji zajęć: • zajęcia w sali dydaktycznej • zajęcia w oddziale
Wymagania wstępne i dodatkowe	Realizacja programu studiów zgodnie z planem kształcenia oraz podstawową wiedzą kierunkową	

Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów	• 6h wykład • 6h ćwiczenia	
Stosowane metody dydaktyczne	• wykład / wykład problemowy / wykład konwersatoryjny / wykład z prezentacją multimedialną; • ćwiczenia laboratoryjne: analiza tekstów z dyskusją / metoda projektów / metoda problemowa / analiza przypadków / rozwiązywanie zadań i ich projektowanie.	
Sposób weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych przez słuchaczy	• udział w dyskusji na zajęciach; • udzielanie ustnych odpowiedzi obejmujących zadania i zagadnienia teoretyczne oraz praktyczne ujęte w treściach modułu podczas wykładów i ćwiczeń; • zaliczenie ustne / kolokwium; • wykonanie określonej pracy praktycznej; • egzamin pisemny / wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia.	
Forma i warunki zaliczenia modułu*, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia	A. Forma zaliczenia: • egzamin	B. Warunki zaliczenia: • obecność i aktywny udział w zajęciach; • ustalenie oceny zaliczeniowej z ćwiczeń na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru;

Treści modułu kształcenia (program wykładów, ćwiczeń)

Problematyka wykładów:

1. Podstawy badania neurologicznego-ocena nerwów czaszkowych związanych z procesem mowy, ocena narządu
2. artykulacyjnego, ocena toru oddechowego.
3. Definicja i typologia afazji.
4. Objawy zaburzeń językowych w poszczególnych typach afazji.
5. Definicja i typologia dysartrii (lokalizacyjna i objawowa).
6. Objawy zaburzeń językowych w poszczególnych typach dyzartrii.
7. Narzędzia do badania zaburzonych procesów językowych – afazji i dyzartrii.
8. Diagnoza różnicowa afazji i dyzartrii.
9. Funkcje prawej półkuli mózgu w ujęciu czynności językowych
10. Zaburzenia mowy typowe dla prawej półkuli mózgu
11. Metody terapii i diagnozy pacjentów z zaburzeniami mowy o typie afazji i dyzartrii

Problematyka ćwiczeń:

1. Badania neurologiczne-ocena nerwów czaszkowych związanych z procesem mowy, ocena narządu artykulacyjnego,
2. ocena toru oddechowego.
3. Objawy zaburzeń językowych w poszczególnych typach afazji.
4. Typologia dysartrii – analizy przypadków.
5. Objawy zaburzeń językowych w poszczególnych typach dyzartrii.
6. Badania zaburzonych procesów językowych – afazji i dyzartrii.
7. Diagnoza różnicowa afazji i dyzartrii.
8. Metody terapii i diagnozy pacjentów z zaburzeniami mowy o typie afazji i dyzartrii.
9. 8. Metody oceny zaburzeń językowych przy użyciu testu RHLB-PL

Wykaz literatury obowiązkowej i uzupełniającej

Wykaz literatury obowiązkowej:

1. Bałejko A., 2003, *Diagnoza i terapia osób z afazją*, Lublin.
2. Gałkowski T., Jastrzębowska G., Szeląg E. (red.), 2005, *Podstawy neurologopedii*, Opole.
3. Jauer-Niworowska O., 2009, *Dyzartria nabyta. Diagnoza logopedyczna i terapia osób dorosłych*, Warszawa.
4. Pąchalska M., 1999, *Afazjologia*, Warszawa–Kraków..
5. Marczeńska H., Osiejuk E., 1994, *Nie tylko afazja... O zaburzeniach językowych w demencji Alzheimerera, demencji wielozawałowej i przy uszkodzeniach prawej półkuli mózgu*, Warszawa.
6. Fuller G., 2006, *Badanie neurologiczne. Seria – to proste!*, Warszawa.
7. Bostoński Test do Badania Afazji — wersja dostosowana do warunków polskich przez IPiN, Warszawa.
8. Łojek E., *RHLB-PL — Test do oceny zaburzeń komunikacji po uszkodzeniu prawej półkuli mózgu*, Lublin.
9. Lewicka T. (oprac.), 2010, *Zestaw prób klinicznych do badania zaburzeń językowych po udarach mózgu*, Katowice.

Wykaz literatury uzupełniającej:

1. Duranowska-Serocka A., 2000, Zaburzenia czynności językowych i aktywności w kontaktach z otoczeniem po uszkodzeniu struktur podkorowych w wyniku udaru mózgu, „Logopedia”27, s. 93-112.
2. Grabowska A., Zagrodzka J., red., 1997, *Mózg a zachowanie*, Warszawa.
3. Fuller G., 1995, *Badanie neurologiczne - to proste*, Warszawa.

4. Puchowska-Florek M., Książkiewicz B., Nowaczewska M., 2005, Ocena przydatności wybranych skal i testów do oceny afazji u pacjentów w ostrym okresie udaru mózgu, „Udar Mózgu” 7, s. 2-39

Nakład pracy słuchacza (bilans punktów ECTS)**

Forma nakładu pracy słuchacza (udział w zajęciach, aktywność itp.)	Obciążenie słuchacza [h]
Praca z asystentem (wykłady + ćwiczenia)	12
Praca własna studenta	38
Sumaryczne obciążenie pracą słuchacza	50
Punkty ECTS za moduł	2

* moduł kształcenia to szeroko rozumiany przedmiot lub grupa przedmiotów. ** 1 punkt ECTS oznacza 25 godzin pracy słuchacza w różnych formach takich jak: uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych, samodzielne wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia, przygotowywanie się do zajęć.

Ad. 4.6. Diagnoza i terapia neurogennych zaburzeń mowy u dzieci i młodzieży

Nazwa modułu kształcenia/nazwa przedmiotu	Diagnoza i terapia neurogennych zaburzeń mowy u dzieci i młodzieży
Język modułu kształcenia/język przedmiotu	POLSKI
Opis efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu)	
WIEDZA	Uczestnik studiów zna i rozumie: • budowę i funkcjonowanie ośrodkowego układu nerwowego oraz obwodowego i ośrodkowego narządu mowy w kontekście rozwoju komunikacji i mowy; • neurobiologiczne i poznawcze mechanizmy rozwoju funkcji językowych oraz ich zaburzeń u dzieci i młodzieży; • zasady przeprowadzania neurologopedycznej diagnozy mowy, z uwzględnieniem oceny obwodowego i ośrodkowego narządu mowy; • uwarunkowania anatomiczne i fizjologiczne rozwoju oraz zaburzeń komunikacji wynikających z uszkodzeń ośrodkowego układu nerwowego w wieku rozwojowym; • metody diagnozy i terapii neurogennych zaburzeń mowy u dzieci i młodzieży.
UMIEJĘTNOŚCI	Uczestnik studiów potrafi: • analizować wpływ wrodzonych i nabytych uszkodzeń ośrodkowego układu nerwowego na rozwój funkcji prymarnych oraz kompetencji komunikacyjnych dzieci i młodzieży; • wyjaśniać i interpretować patomechanizmy zaburzeń rozwoju mowy i komunikacji językowej w przebiegu dysfunkcji ośrodkowego układu nerwowego; • przeprowadzać neurologopedyczną diagnozę dzieci i młodzieży z neurogennymi zaburzeniami mowy, z uwzględnieniem oceny funkcji oralnych i komunikacyjnych; • planować i realizować terapię neurologopedyczną dostosowaną do wieku rozwojowego oraz możliwości funkcjonalnych pacjenta; • monitorować efekty terapii oraz modyfikować cele i strategie terapeutyczne adekwatnie do postępów dziecka lub młodego pacjenta.
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Uczestnik studiów jest gotów do:

	• krytycznej oceny zakresu posiadanej wiedzy i umiejętności oraz rozpoznawania potrzeby korzystania ze wsparcia innych specjalistów; • systematycznego doskonalenia kompetencji zawodowych i aktualizowania wiedzy w obszarze neurologopedii dziecięcej; • otwartości na nowe idee oraz weryfikowania własnych opinii w świetle aktualnych danych naukowych i argumentów merytorycznych; • pracy zespołowej i współpracy interdyscyplinarnej w procesie diagnostyki i terapii dzieci oraz młodzieży z neurogennymi zaburzeniami mowy.	
Semestr, w którym modul*) jest realizowany	1	
Forma i sposób realizacji zajęć	A. Forma zajęć: • wykład • ćwiczenia	B. Sposób realizacji zajęć: • zajęcia w sali dydaktycznej • zajęcia w oddziale
Wymagania wstępne i dodatkowe	Realizacja programu studiów zgodnie z planem kształcenia oraz podstawową wiedzą kierunkową	
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów	• 4h wykład • 6h ćwiczenia	
Stosowane metody dydaktyczne	• wykład / wykład problemowy / wykład konwersatoryjny / wykład z prezentacją multimedialną; • ćwiczenia laboratoryjne: analiza tekstów z dyskusją / metoda projektów / metoda problemowa / analiza przypadków / rozwiązywanie zadań i ich projektowanie.	
Sposób weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych przez słuchaczy	• udział w dyskusji na zajęciach; • udzielanie ustnych odpowiedzi obejmujących zadania i zagadnienia teoretyczne oraz praktyczne ujęte w treściach modułu podczas wykładów i ćwiczeń; • zaliczenie ustne / kolokwium; • wykonanie określonej pracy praktycznej; • egzamin pisemny / wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia.	

Forma i warunki zaliczenia modułu*, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia	A. Forma zaliczenia: • egzamin	B. Warunki zaliczenia: • obecność i aktywny udział w zajęciach; • ustalenie oceny zaliczeniowej z ćwiczeń na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru;
---	--	--

Treści modułu kształcenia (program wykładów, ćwiczeń)

Problematyka wykładów:

1. Neurobiologiczne i poznawcze uwarunkowania rozwoju komunikacji oraz anatomia i fizjologia obwodowego i ośrodkowego narządu mowy.
2. Neurologopedyczna diagnoza mowy u dzieci i młodzieży – ocena funkcji oralnych, komunikacyjnych oraz elementy badania neurologicznego.
3. Neurogenne i rozwojowe zaburzenia mowy u dzieci i młodzieży – obraz kliniczny, różnicowanie oraz wpływ dysfunkcji ustno-twarzowych na komunikację.
4. Zaburzenia mowy w wybranych schorzeniach neurologicznych i rozwojowych wieku dziecięcego.

Problematyka ćwiczeń:

1. Neurologopedyczna ocena dziecka z podejrzeniem neurogennych zaburzeń mowy – analiza funkcji oralnych, poznawczych i komunikacyjnych.
2. Analiza przypadków klinicznych dzieci i młodzieży z neurogennymi zaburzeniami mowy oraz różnicowanie zaburzeń językowych i komunikacyjnych.
3. Wykorzystanie narzędzi diagnostycznych w ocenie zaburzeń mowy i komunikacji u dzieci z uszkodzeniami ośrodkowego układu nerwowego.
4. Programowanie terapii neurologopedycznej – dobór metod, form i strategii terapeutycznych adekwatnych do wieku i możliwości funkcjonalnych pacjenta.
5. Monitorowanie efektów terapii oraz modyfikacja celów terapeutycznych na podstawie analizy postępów dziecka.

Wykaz literatury obowiązkowej i uzupełniającej

Wykaz literatury obowiązkowej:

1. Milewski S., Kaczorowska-Bray K., Kuczkowski J., 2014, *Biomedyczne podstawy logopedii*, Gdańsk.
2. Kaczorowska-Bray K., Milewski S., 2016, *Wczesna interwencja logopedyczna*, Gdańsk.
3. Pluta-Wojciechowska D., 2013, *Zaburzenia czynności prymarnych i artykulacji*, Bytom.
4. Obrębowski A., 2012, *Wprowadzenie do neurologopedii*, Poznań.
5. Bełczyński J.J., Baczała D., 2015, *Wczesna interwencja w logopedii*, Gdańsk

Wykaz literatury uzupełniającej:

1. Masgutowa S., Regner A., 2009, *Rozwój mowy dziecka w świetle integracji sensomotorycznej*, Wrocław.
2. Regner A., 2015, *Poradnik terapii ustno-twarzowej*.
3. Pąchalska M., 2007, *Neuropsychologia kliniczna*, cz. 1–2, Warszawa.

Nakład pracy słuchacza (bilans punktów ECTS)**

Forma nakładu pracy słuchacza (udział w zajęciach, aktywność itp.)	Obciążenie słuchacza [h]
Praca z asystentem (wykłady + ćwiczenia)	10
Praca własna studenta	40
Sumaryczne obciążenie pracą słuchacza	50
Punkty ECTS za moduł	2

* moduł kształcenia to szeroko rozumiany przedmiot lub grupa przedmiotów. ** 1 punkt ECTS oznacza 25 godzin pracy słuchacza w różnych formach takich jak: uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych, samodzielne wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia, przygotowywanie się do zajęć.

Ad. 4.7. Diagnoza i terapia układu ortognatycznego

Nazwa modułu kształcenia/nazwa przedmiotu	Diagnoza i terapia układu ortognatycznego
Język modułu kształcenia/język przedmiotu	POLSKI
Opis efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu)	
WIEDZA	Uczestnik studiów zna i rozumie: • podstawowe zagadnienia z zakresu ortodoncji oraz budowy i funkcjonowania układu stomatognatycznego; • wpływ wad zgryzu oraz nieprawidłowości w obrębie układu orofacjalnego na rozwój mowy, poprawność artykulacyjną i jakość realizacji fonetycznej; • zależności pomiędzy funkcjonowaniem narządów artykulacyjnych, warunkami zgryzowymi a kształtowaniem się wzorców artykulacyjnych.
UMIEJĘTNOŚCI	Uczestnik studiów potrafi: • rozróżniać i klasyfikować podstawowe wady zgryzu oraz nieprawidłowości w obrębie układu stomatognatycznego; • stosować właściwą terminologię z zakresu ortodoncji i terapii miofunkcjonalnej w ocenie neurologopedycznej pacjenta; • obserwować i oceniać wady zgryzu oraz ich wpływ na artykulację, funkcje oralne i jakość komunikacji; • analizować zależności pomiędzy funkcjonowaniem narządów artykulacyjnych a warunkami zgryzowymi; • formułować wnioski diagnostyczne oraz wskazania do konsultacji ortodontycznej w procesie planowania terapii.
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Uczestnik studiów jest gotów do: • uwzględniania wpływu wad zgryzu i nieprawidłowości w obrębie układu stomatognatycznego na rozwój mowy, funkcji oralnych oraz jakość komunikacji; • podejmowania odpowiedzialnych decyzji diagnostycznych i terapeutycznych z uwzględnieniem własnych kompetencji zawodowych oraz potrzeby konsultacji ortodontycznych i specjalistycznych; • współpracy interdyscyplinarnej z ortodontą oraz innymi specjalistami w procesie planowania i prowadzenia terapii; • krytycznej oceny własnych działań diagnostycznych i terapeutycznych oraz doskonalenia kompetencji zawodowych.

Semestr, w którym moduł*) jest realizowany	1	
Forma i sposób realizacji zajęć	A. Forma zajęć: • wykład • ćwiczenia	B. Sposób realizacji zajęć: • zajęcia w sali dydaktycznej • zajęcia w oddziale
Wymagania wstępne i dodatkowe	Realizacja programu studiów zgodnie z planem kształcenia oraz podstawową wiedzą kierunkową	
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów	• 3h wykład • 3h ćwiczenia	
Stosowane metody dydaktyczne	• wykład / wykład problemowy / wykład konwersatoryjny / wykład z prezentacją multimedialną; • ćwiczenia laboratoryjne: analiza tekstów z dyskusją / metoda projektów / metoda problemowa / analiza przypadków / rozwiązywanie zadań i ich projektowanie.	
Sposób weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych przez słuchaczy	• udział w dyskusji na zajęciach; • udzielanie ustnych odpowiedzi obejmujących zadania i zagadnienia teoretyczne oraz praktyczne ujęte w treściach modułu podczas wykładów i ćwiczeń; • zaliczenie ustne / kolokwium; • wykonanie określonej pracy praktycznej; • egzamin pisemny / wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia.	
Forma i warunki zaliczenia modułu*, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia	A. Forma zaliczenia: • zaliczenie na ocenę	B. Warunki zaliczenia: • obecność i aktywny udział w zajęciach; • ustalenie oceny zaliczeniowej z ćwiczeń na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru;

Treści modułu kształcenia (program wykładów, ćwiczeń)**Problematyka wykładów:**

1. Przedmiot, zakres i zadania ortodoncji oraz możliwości współpracy logopedy z ortodontą w procesie diagnostyki i terapii zaburzeń mowy.
2. Rozwój funkcji pokarmowych – kalendarz rozwoju, uwarunkowania anatomiczne i funkcjonalne oraz ich znaczenie dla kształtowania artykulacji.
3. Wady zgryzu a zaburzenia wymowy – mechanizmy powstawania nieprawidłowości artykulacyjnych w wadach doprzednich, dotylnych i zgryzach otwartych.

Problematyka ćwiczeń:

1. Ocena rozwoju i zaburzeń funkcji pokarmowych – korekta i stymulacja funkcji oralnych w praktyce neurologopedycznej.
2. Neurologopedyczna diagnoza zaburzeń wymowy u osób z wadami zgryzu – analiza funkcji artykulacyjnych i ocena narządu mowy.
3. Analiza przypadków klinicznych – różnicowanie wad wymowy u osób z wadami zgryzu oraz planowanie postępowania terapeutycznego.

Wykaz literatury obowiązkowej i uzupełniającej**Wykaz literatury obowiązkowej:**

1. Dietrich P. (red.), 2000, Ortodoncja II, (red. wyd. pol.) Masztalerz A., Wrocław.
2. Łabiszewska-Jaruzelska F. (red.), 1995, Ortopedia szczękowa. Zasady i praktyka. Podręcznik dla studentów somatologii., Warszawa.
3. Rokitiańska M., Podstawy ortodoncji dla logopedów, Bydgoszcz 2004
4. Szpringer-Nodzak M., Stomatologia wieku rozwojowego, W-wa 1978

Wykaz literatury uzupełniającej:

1. Konopska L., 2006, Wady wymowy u osób z wadami zgryzu, Szczecin.
2. Karłowska I., Zarys współczesnej ortodoncji, W-wa 2008

Nakład pracy słuchacza (bilans punktów ECTS)**

Forma nakładu pracy słuchacza (udział w zajęciach, aktywność itp.)	Obciążenie słuchacza [h]
Praca z asystentem (wykłady + ćwiczenia)	6
Praca własna studenta	19
Sumaryczne obciążenie pracą słuchacza	25
Punkty ECTS za moduł	1

* moduł kształcenia to szeroko rozumiany przedmiot lub grupa przedmiotów. ** 1 punkt ECTS oznacza 25 godzin pracy słuchacza w różnych formach takich jak: uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych, samodzielne wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia, przygotowywanie się do zajęć.

Ad. 4.8. Diagnoza i terapia zaburzeń połykania u osób dorosłych

Nazwa modułu kształcenia/nazwa przedmiotu	Diagnoza i terapia zaburzeń połykania u osób dorosłych
Język modułu kształcenia/język przedmiotu	POLSKI
Opis efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu)	
WIEDZA	Uczestnik studiów zna i rozumie: - fizjologię procesu połykania oraz jego neuroanatomiczne i biomechaniczne uwarunkowania; - etiologię i obraz kliniczny zaburzeń połykania o podłożu neurogennym; - podstawy neurologicznej oceny stanu pacjenta w kontekście diagnostyki dysfagii; - metody i narzędzia diagnostyczne stosowane w ocenie zaburzeń połykania, w tym badania kliniczne i aparaturowe; - zasady oraz metody rehabilitacji i terapii pacjentów dorosłych z zaburzeniami połykania.
UMIEJĘTNOŚCI	Uczestnik studiów potrafi: - rozróżniać fazy procesu połykania oraz oceniać ich przebieg w badaniu klinicznym pacjenta; - stosować właściwą terminologię neurologiczną w ocenie stanu pacjenta oraz rozpoznawać wskazania do diagnostyki zaburzeń połykania o podłożu neurogennym; - interpretować podstawowe wyniki badań obrazowych ośrodkowego układu nerwowego w kontekście występowania zaburzeń połykania; - analizować wpływ uszkodzeń mózgu, w szczególności udaru mózgu oraz chorób neurodegeneracyjnych, na funkcjonowanie mechanizmów połykania; - planować postępowanie terapeutyczne adekwatnie do rozpoznanego typu dysfagii.
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Uczestnik studiów jest gotów do: - systematycznego aktualizowania i poszerzania wiedzy zawodowej w związku z postępem badań diagnostycznych oraz metod terapii zaburzeń połykania; - uwzględniania zasad etycznych oraz odpowiedzialności zawodowej w podejmowaniu decyzji diagnostycznych i terapeutycznych dotyczących pacjentów z dysfagią;

	krytycznej oceny własnych działań oraz ponoszenia odpowiedzialności za bezpieczeństwo i skuteczność prowadzonego postępowania terapeutycznego	
Semestr, w którym moduł*) jest realizowany	2	
Forma i sposób realizacji zajęć	A. Forma zajęć: - wykład - ćwiczenia	B. Sposób realizacji zajęć: - zajęcia w sali dydaktycznej - zajęcia w oddziale
Wymagania wstępne i dodatkowe	Realizacja programu studiów zgodnie z planem kształcenia oraz podstawową wiedzą kierunkową	
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów	4h wykład 6h ćwiczenia	
Stosowane metody dydaktyczne	- wykład / wykład problemowy / wykład konwersatoryjny / wykład z prezentacją multimedialną; - ćwiczenia laboratoryjne: analiza tekstów z dyskusją / metoda projektów / metoda problemowa / analiza przypadków / rozwiązywanie zadań i ich projektowanie.	
Sposób weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych przez słuchaczy	- udział w dyskusji na zajęciach; - udzielanie ustnych odpowiedzi obejmujących zadania i zagadnienia teoretyczne oraz praktyczne ujęte w treściach modułu podczas wykładów i ćwiczeń; - zaliczenie ustne / kolokwium; - wykonanie określonej pracy praktycznej; - egzamin pisemny / wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia.	
Forma i warunki zaliczenia modułu*, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia	A. Forma zaliczenia: egzamin	B. Warunki zaliczenia: - obecność i aktywny udział w zajęciach; - ustalenie oceny zaliczeniowej z ćwiczeń na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru;

Treści modułu kształcenia (program wykładów, ćwiczeń)	
Problematyka wykładów: 1. Fizjologia procesu połykania. 2. Zaburzenia połykania o podłożu neurogennym. 3. Sposoby diagnozowania zaburzeń połykania. 4. Metody rehabilitacji pacjentów z zaburzeniami połykania Problematyka ćwiczeń: 1. Fizjologia procesu połykania. 2. Zaburzenia połykania o podłożu neurogennym (aspiracja, penetracja, odynofagia). 3. Sposoby diagnozowania zaburzeń połykania. 4. Metody rehabilitacji pacjentów z zaburzeniami połykania (ustawienia posturalne, stymulacja nerwowo-mięśniowa, 5. ćwiczenia izometryczne). 6. Metoda PNF w terapii dysfagii	
Wykaz literatury obowiązkowej i uzupełniającej	
Wykaz literatury obowiązkowej: 1. Fennsner H. and all, 1993, The place of oesophageal manometry in the diagnosy of disphagia, „Disphagia” 8 (2), s.98-104. 2. Kruk – Zagajewska Z. i wsp., 1996, Zaburzenia połykania u chorych operowanych z powodu raka krtani, „Otolaryngologia Polska” 49 (1), s. 15-22. 3. Logeman J. A., 1994, Rehabilitation of oropharyngeal fallowing disorder, „Acta oto-rhino laryngologica belg” 48, s. 207-215. 4. Logemann J, A., 1996, Dysfagia: ocena i leczenie, „Audiofonologia" IX, s.119-131. 5. Obrębowski A. i wsp, Ocena ultrasonograficzna czynności języka Wodniak czasie połykania Wodniak artykulacji po częściowej resekcji języka, „ Otolaryngologia Polska” (w druku). 6. Woźniak W., 2003, Anatomia, Warszawa. 7. Zborowska A., 2007, Atlas anatomii, Kraków. Wykaz literatury uzupełniającej: 1. Duranowska-Serocka A., 2000, Zaburzenia czynności językowych i aktywności w kontaktach z otoczeniem po uszkodzeniu struktur podkorowych w wyniku udaru mózgu, „Logopedia”, 27, s. 93-112. 2. Stępnia I., Kochanowski J., 2008, Zaburzenia połykania w schorzeniach neurologicznych, „Terapia” 10, z.2 (217). 3. Lewicka T., Krzystanek E., 2017, Dysfagia po udarach mózgu — wskazówki diagnostyczne i terapeutyczne, Aktualności Neurologiczne. 4. Lewicka T., Wasilczyk-Kryger A. i wsp., 2025, Dysfagia neurogenna w praktyce neurologicznej i logopedycznej — diagnostyka i postępowanie terapeutyczne, Polski Przegląd Neurologiczny.	
Nakład pracy słuchacza (bilans punktów ECTS)**	
Forma nakładu pracy słuchacza (udział w zajęciach, aktywność itp.)	Obciążenie słuchacza [h]
Praca z asystentem (wykłady + ćwiczenia)	10
Praca własna studenta	15

Summaryczne obciążenie pracą słuchacza	25
Punkty ECTS za modul	1

* modul kształcenia to szeroko rozumiany przedmiot lub grupa przedmiotów. ** 1 punkt ECTS oznacza 25 godzin pracy słuchacza w różnych formach takich jak: uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych, samodzielne wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia, przygotowywanie się do zajęć.

Ad. 4.9. Diagnostyka i terapia zaburzeń połykania u dzieci

Nazwa modułu kształcenia/nazwa przedmiotu	Diagnostyka i terapia zaburzeń połykania u dzieci
Język modułu kształcenia/język przedmiotu	POLSKI
Opis efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu)	
WIEDZA	Uczestnik studiów zna i rozumie: • definicje, klasyfikacje, etiologię oraz obraz kliniczny dysfagii u dzieci i młodzieży; • metody oraz narzędzia diagnostyczne stosowane w ocenie zaburzeń połykania w wieku rozwojowym; • zasady postępowania terapeutycznego i usprawniania dzieci i młodzieży z dysfagią o zróżnicowanej etiologii; • znaczenie współistniejących zaburzeń neurologicznych i rozwojowych w przebiegu dysfagii wieku dziecięcego; • zasady edukacji i instruktażu opiekunów w zakresie bezpiecznego karmienia oraz wspierania funkcji połykania u dzieci z dysfagią.
UMIEJĘTNOŚCI	Uczestnik studiów potrafi: • przeprowadzać ocenę i diagnozę zaburzeń połykania u dzieci i młodzieży z wykorzystaniem dostępnych narzędzi klinicznych; • rozpoznawać i różnicować objawy dysfagii oraz określać jej rodzaj i możliwą etiologię; • planować i realizować terapię neurologopedyczną dzieci i młodzieży z zaburzeniami połykania, dostosowaną do stanu klinicznego i możliwości funkcjonalnych pacjenta; • współpracować w zespole interdyscyplinarnym w procesie diagnostyki, leczenia i rehabilitacji dziecka z dysfagią.
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Uczestnik studiów jest gotów do: • krytycznej oceny zakresu posiadanej wiedzy i umiejętności oraz systematycznego doskonalenia kompetencji zawodowych; • otwartości na nowe idee oraz weryfikowania własnych opinii w świetle aktualnych danych naukowych i argumentów merytorycznych; • pracy zespołowej i współpracy interdyscyplinarnej w procesie diagnostyki i terapii dzieci z zaburzeniami połykania; • budowania partnerskiej współpracy z rodzicami i opiekunami dziecka oraz uwzględniania ich potrzeb w procesie terapeutycznym; • empatycznego słuchania rodzica i wspierania go w działaniach związanych z bezpiecznym karmieniem dziecka.

Semestr, w którym moduł*) jest realizowany	1
Forma i sposób realizacji zajęć	A. Forma zajęć: - wykład on line lub w bezpośrednim kontakcie z prowadzącymi - ćwiczenia B. Sposób realizacji zajęć: - zajęcia w sali dydaktycznej - zajęcia w oddziałach klinicznych
Wymagania wstępne i dodatkowe	Realizacja programu studiów zgodnie z planem kształcenia oraz podstawową wiedzą kierunkową
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów	3h wykład 6h ćwiczenia
Stosowane metody dydaktyczne	- wykład / wykład problemowy / wykład konwersatoryjny / wykład z prezentacją multimedialną; - ćwiczenia laboratoryjne: analiza tekstów z dyskusją / metoda projektów / metoda problemowa / analiza przypadków / rozwiązywanie zadań i ich projektowanie.
Sposób weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych przez słuchaczy	- udział w dyskusji na zajęciach; - udzielanie ustnych odpowiedzi obejmujących zadania i zagadnienia teoretyczne oraz praktyczne ujęte w treściach modułu podczas wykładów i ćwiczeń; - zaliczenie ustne / kolokwium; - wykonanie określonej pracy praktycznej; - egzamin pisemny / wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia.
Forma i warunki zaliczenia modułu*, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia	A. Forma zaliczenia: - zaliczenie z oceną B. Warunki zaliczenia: - obecność i aktywny udział w zajęciach; - ustalenie oceny zaliczeniowej z ćwiczeń na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru;

Treści modułu kształcenia (program wykładów, ćwiczeń)

Problematyka wykładów:

1. Anatomia i fizjologia połykania u dzieci oraz rozwój funkcji oralnych i żywieniowych w wieku rozwojowym.
2. Dysfagia wieku dziecięcego — definicje, etiologia, następstwa kliniczne oraz wpływ zaburzeń neurologicznych i rozwojowych na funkcję połykania.
3. Podstawy diagnostyki i postępowania terapeutycznego w zaburzeniach połykania — ocena kliniczna, kategorie diagnostyczne oraz strategie terapii.

Problematyka ćwiczeń:

1. Kliniczna ocena połykania u dzieci — badanie podmiotowe i przedmiotowe oraz rozpoznawanie objawów dysfagii.
2. Wykorzystanie narzędzi diagnostycznych i różnicowanie specyficznych kategorii zaburzeń połykania.
3. Karmienie naturalne i wspomagane — wspieranie rozwoju funkcji ssania, oddychania i połykania.
4. Ślinienie jako objaw zaburzeń funkcji oralnych — ocena i strategie postępowania terapeutycznego.
5. Strategie terapeutyczne stosowane w dysfunkcjach połykania — dobór metod i planowanie terapii neurologopedycznej.
6. Analiza przypadków klinicznych dzieci z dysfagią — planowanie postępowania terapeutycznego oraz współpraca z zespołem i opiekunami.

Wykaz literatury obowiązkowej i uzupełniającej

Wykaz literatury obowiązkowej:

1. Grabias S., Panasiuk J., Woźniak T. (red.), 2015, Logopedia. Standardy postępowania logopedycznego, Wydawnictwo UMCS, Lublin.
2. Obrębski A. (red.), 2018, Wprowadzenie do neurologopedii, Termedia, Poznań.
3. Bleszyński J. J. (red.), 2013, Medycyna w logopedii, Harmonia Universalis, Gdańsk.
4. Nehrig-Gugulska M., Żukowska-Rubik M., Pietkiewicz A. (red.), 2017, Karmienie piersią w teorii i praktyce, Medycyna Praktyczna, Kraków.

Wykaz literatury uzupełniającej:

1. Kubicka K., Kawalec W. (red.), 2018, Pediatria, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa.
2. Szczapa J. (red.), 2007, Podstawy neonatologii, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa.

Nakład pracy słuchacza (bilans punktów ECTS)**

Forma nakładu pracy słuchacza (udział w zajęciach, aktywność itp.)	Obciążenie słuchacza [h]
Praca z asystentem (wykłady + ćwiczenia)	9
Praca własna studenta	41
Sumaryczne obciążenie pracą słuchacza	50
Punkty ECTS za moduł	2

* moduł kształcenia to szeroko rozumiany przedmiot lub grupa przedmiotów. ** 1 punkt ECTS oznacza 25 godzin pracy słuchacza w różnych formach takich jak: uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych, samodzielne wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia, przygotowywanie się do zajęć.

Ad. 4.10. Diagnoza i terapia zespołu pomijania

Nazwa modułu kształcenia/nazwa przedmiotu	Diagnoza i terapia zespołu pomijania
Język modułu kształcenia/język przedmiotu	POLSKI
Opis efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu)	
WIEDZA	Uczestnik studiów zna i rozumie: • rolę prawej półkuli mózgu, w szczególności płata czołowego i ciemieniowego, w zakresie funkcji uwagowych, przestrzennych oraz komunikacyjnych; • mechanizmy powstawania zespołu pomijania stronnego oraz jego neuropsychologiczne i funkcjonalne konsekwencje; • objawy kliniczne zespołu pomijania stronnego, w tym różnice pomiędzy typem egocentrycznym i allocentrycznym; • metody i narzędzia diagnostyczne stosowane w ocenie pacjentów z zespołem pomijania; • zasady rehabilitacji oraz strategie terapeutyczne stosowane w usprawnianiu pacjentów z zespołem pomijania stronnego.
UMIEJĘTNOŚCI	Uczestnik studiów potrafi: • analizować i interpretować zachowania pacjentów z zaburzeniami funkcji prawej półkuli mózgu, w szczególności w zakresie uwagi przestrzennej, percepcji oraz komunikacji; • rozpoznawać i różnicować objawy zespołu pomijania stronnego, w tym jego postać egocentryczną i allocentryczną; • planować postępowanie diagnostyczne oraz programować terapię neurologopedyczną pacjentów z zespołem pomijania stronnego; • prowadzić terapię ukierunkowaną na poprawę funkcjonowania poznawczego i komunikacyjnego pacjentów z zaburzeniami funkcji prawej półkuli mózgu; • dokumentować proces diagnostyczny i terapeutyczny poprzez sporządzanie ustnych i pisemnych sprawozdań zawierających analizę oraz interpretację wyników oceny pacjenta.
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Uczestnik studiów jest gotów do: • uwzględniania zasad etycznych oraz odpowiedzialności zawodowej w podejmowaniu decyzji diagnostycznych i terapeutycznych wobec pacjentów z zespołem pomijania stronnego;

	• empatycznego i respektującego potrzeby pacjenta prowadzenia kontaktu terapeutycznego, z uwzględnieniem ograniczeń poznawczych i funkcjonalnych wynikających z uszkodzeń prawej półkuli mózgu; • krytycznej oceny własnych działań zawodowych oraz ponoszenia odpowiedzialności za skuteczność i bezpieczeństwo prowadzonego postępowania terapeutycznego	
Semestr, w którym modul*) jest realizowany	2	
Forma i sposób realizacji zajęć	A. Forma zajęć: • wykład • ćwiczenia	B. Sposób realizacji zajęć: • zajęcia w sali dydaktycznej • zajęcia w oddziałach klinicznych
Wymagania wstępne i dodatkowe	Realizacja programu studiów zgodnie z planem kształcenia oraz podstawową wiedzą kierunkową	
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów	• 4h wykład • 4h ćwiczenia	
Stosowane metody dydaktyczne	• wykład / wykład problemowy / wykład konwersatoryjny / wykład z prezentacją multimedialną; • ćwiczenia laboratoryjne: analiza tekstów z dyskusją / metoda projektów / metoda problemowa / analiza przypadków / rozwiązywanie zadań i ich projektowanie.	
Sposób weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych przez słuchaczy	• udział w dyskusji na zajęciach; • udzielanie ustnych odpowiedzi obejmujących zadania i zagadnienia teoretyczne oraz praktyczne ujęte w treściach modułu podczas wykładów i ćwiczeń; • zaliczenie ustne / kolokwium; • wykonanie określonej pracy praktycznej; • egzamin pisemny / wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia.	
Forma i warunki zaliczenia modułu*, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia	A. Forma zaliczenia: • Zaliczenie na ocenę	B. Warunki zaliczenia: • obecność i aktywny udział w zajęciach; • ustalenie oceny zaliczeniowej z ćwiczeń na podstawie ocen cząstkowych

		otrzymywanych w trakcie trwania semestru;
--	--	---

Treści modułu kształcenia (program wykładów, ćwiczeń)	
Problematyka wykładów: 1. Funkcje prawej półkuli mózgu. 2. Sposoby diagnozowania pacjentów z zespołem pomijania stronnego. 3. Objawy zespołu pomijania o typie egocentrycznym i allocentrycznym. 4. Metody rehabilitacji pacjentów z zespołem pomijania stronnego. Problematyka ćwiczeń: 1. Funkcje prawej półkuli mózgu - płata czołowego i ciemieniowego – analiza dokumentów. 2. Diagnoza pacjentów z zespołem pomijania stronnego. 3. Objawy zespołu pomijania o typie egocentrycznym i allocentrycznym. 4. Metody rehabilitacji pacjentów z zespołem pomijania stronnego.	
Wykaz literatury obowiązkowej i uzupełniającej	
Wykaz literatury obowiązkowej: 1. Kruk Domańska Ł., 2004, Więźniowie podzielonej przestrzeni. Zaburzenia uwagi w pomijaniu stronnym, Lublin. 2. Walsh K., 2008, Neuropsychologia kliniczna, Gdańsk. 3. Pąchalska M – Rehabilitacja neuropsychologiczna, Lublin 2008 Wykaz literatury uzupełniającej: 1. Grabowska A., Zagrodzka J., red., 1997, Mózg a zachowanie, Warszawa.	
Nakład pracy słuchacza (bilans punktów ECTS)**	
Forma nakładu pracy słuchacza (udział w zajęciach, aktywność itp.)	Obciążenie słuchacza [h]
Praca z asystentem (wykłady + ćwiczenia)	8
Praca własna studenta	17
Sumaryczne obciążenie pracą słuchacza	25
Punkty ECTS za modul	1

* moduł kształcenia to szeroko rozumiany przedmiot lub grupa przedmiotów. ** 1 punkt ECTS oznacza 25 godzin pracy słuchacza w różnych formach takich jak: uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych, samodzielne wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia, przygotowywanie się do zajęć.

Ad. 4.11. Żywienie i zaburzenia karmienia u dzieci w praktyce neurologopedycznej

Nazwa modułu kształcenia/nazwa przedmiotu	Żywienie i zaburzenia karmienia u dzieci w praktyce neurologopedycznej
Język modułu kształcenia/język przedmiotu	POLSKI
Opis efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu)	
WIEDZA	Uczestnik studiów zna i rozumie: • rozwój funkcji prymarnych, w szczególności ssania, połykania, oddychania oraz żucia, w przebiegu prawidłowego rozwoju dziecka; • anatomię i fizjologię traktu orofacjalnego oraz mechanizmy neuromotoryczne warunkujące przyjmowanie pokarmów; • podstawowe zaburzenia karmienia u dzieci, ich etiologię, objawy kliniczne oraz konsekwencje dla rozwoju mowy, komunikacji i funkcjonowania dziecka; • wpływ chorób okresu noworodkowego, wcześniactwa, zaburzeń neurologicznych oraz wad wrodzonych na rozwój funkcji pokarmowych; • zasady diagnostyki zaburzeń karmienia oraz rolę neurologopedy w interdyscyplinarnym procesie oceny i terapii dziecka; • metody i strategie terapeutyczne stosowane w usprawnianiu funkcji pokarmowych oraz wspieraniu bezpiecznego karmienia dzieci; • znaczenie edukacji rodziców i opiekunów w profilaktyce oraz terapii zaburzeń karmienia.
UMIEJĘTNOŚCI	Uczestnik studiów potrafi: • analizować przypadek dziecka z trudnościami w karmieniu, z uwzględnieniem wywiadu rozwojowego, stanu neurologicznego oraz funkcjonowania funkcji oralnych; • oceniać funkcje prymarne, w szczególności ssanie, połykanie, oddychanie oraz żucie, w kontekście bezpieczeństwa i efektywności karmienia; • dobierać strategie terapeutyczne wspierające rozwój funkcji oralnych oraz bezpieczne przyjmowanie pokarmów; • planować postępowanie terapeutyczne adekwatnie do wieku dziecka, etiologii zaburzeń oraz możliwości funkcjonalnych; • współpracować z rodzicami i zespołem interdyscyplinarnym w celu optymalizacji procesu karmienia i terapii dziecka.

KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Uczestnik studiów jest gotów do: - współpracy z dietetykiem oraz interdyscyplinarnym zespołem terapeutycznym w planowaniu i realizacji postępowania wobec dziecka z zaburzeniami karmienia; - prowadzenia wspierającej i partnerskiej komunikacji z rodzicami lub opiekunami dziecka, z uwzględnieniem ich potrzeb emocjonalnych oraz edukacyjnych; - podejmowania odpowiedzialnych decyzji terapeutycznych z uwzględnieniem dobra i bezpieczeństwa dziecka oraz granic własnych kompetencji zawodowych.	
Semestr, w którym modul*) jest realizowany	1	
Forma i sposób realizacji zajęć	A. Forma zajęć: - wykład - ćwiczenia	B. Sposób realizacji zajęć: - zajęcia w sali dydaktycznej - zajęcia w oddziałach klinicznych
Wymagania wstępne i dodatkowe	Realizacja programu studiów zgodnie z planem kształcenia oraz podstawową wiedzą kierunkową	
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów	5h wykład 5h ćwiczenia	
Stosowane metody dydaktyczne	- wykład / wykład problemowy / wykład konwersatoryjny / wykład z prezentacją multimedialną; - ćwiczenia laboratoryjne: analiza tekstów z dyskusją / metoda projektów / metoda problemowa / analiza przypadków / rozwiązywanie zadań i ich projektowanie.	
Sposób weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych przez słuchaczy	- udział w dyskusji na zajęciach; - udzielanie ustnych odpowiedzi obejmujących zadania i zagadnienia teoretyczne oraz praktyczne ujęte w treściach modułu podczas wykładów i ćwiczeń; - zaliczenie ustne / kolokwium; - wykonanie określonej pracy praktycznej; - egzamin pisemny / wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia.	
Forma i warunki zaliczenia modułu*, w tym zasady	B. Forma zaliczenia: zaliczenie	B. Warunki zaliczenia:

dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia		• obecność i aktywny udział w zajęciach; • ustalenie oceny zaliczeniowej z ćwiczeń na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru;
---	--	---

Treści modułu kształcenia (program wykładów, ćwiczeń)

Problematyka wykładów:

1. Wprowadzenie do żywienia w neurologopedii - rola żywienia w rozwoju OUN
2. Rozwój funkcji jedzenia i picia, wpływ niedoborów składników odżywczych na rozwój funkcji jedzenia i picia, rozwój oralno-motoryczny i sensoryczny a pobieranie pokarmów
3. Rozszerzanie diety niemowląt - zasady rozszerzania diety, gotowość dziecka do rozszerzania diety, sytuacje szczególne wymagające interwencji
4. Zaburzenia karmienia u dzieci - ARFID, PICA, zaburzenia ruminacji i regurgitacji
5. Rola neurologopedy w procesie diagnostyki zaburzeń karmienia u dzieci

Problematyka ćwiczeń:

1. Ocena gotowości dziecka do rozszerzania diety oraz praktyczne aspekty wspierania rozwoju funkcji pokarmowych.
2. Diagnostyka różnicowa zaburzeń karmienia u dzieci — analiza przypadków klinicznych.
3. Planowanie postępowania terapeutycznego oraz współpraca interdyscyplinarna w terapii zaburzeń karmienia.

Wykaz literatury obowiązkowej i uzupełniającej

Wykaz literatury obowiązkowej:

1. Arvedson J., Brodsky L. *Pediatric Swallowing and Feeding*. Plural Publishing, San Diego / Plural Publishing Inc., 2019 (wyd. 3).
2. Morris S., Klein M. *Pre-Feeding Skills: A Comprehensive Resource for Mealtime Development*, PRO-ED, Austin 2000.
3. Zasady żywienia zdrowych niemowląt. Stanowisko Polskiego Towarzystwa Gastroenterologii,
4. Hepatologii i Żywienia Dzieci 2021 – Standardy Medyczne/Pediatrica 2021

Wykaz literatury uzupełniającej:

1. aktualne rekomendacje WHO i ESPGHAN
2. Kryteria diagnostyczne wg. DSM V TR, ICD 11

Nakład pracy słuchacza (bilans punktów ECTS)**

Forma nakładu pracy słuchacza (udział w zajęciach, aktywność itp.)	Obciążenie słuchacza [h]
Praca z asystentem (wykłady + ćwiczenia)	10
Praca własna studenta	15
Sumaryczne obciążenie pracą słuchacza	25
Punkty ECTS za moduł	1

* moduł kształcenia to szeroko rozumiany przedmiot lub grupa przedmiotów. ** 1 punkt ECTS oznacza 25 godzin pracy słuchacza w różnych formach takich jak: uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych, samodzielne wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia, przygotowywanie się do zajęć.

Ad. 4.12. Elementy dietoterapii w wybranych jednostkach chorobowych

Nazwa modułu kształcenia/nazwa przedmiotu	Elementy dietoterapii w wybranych jednostkach chorobowych
Język modułu kształcenia/język przedmiotu	POLSKI
Opis efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu)	
WIEDZA	Uczestnik studiów zna i rozumie: • znaczenie prawidłowego żywienia w profilaktyce, leczeniu oraz rehabilitacji pacjentów z chorobami neurologicznymi i zaburzeniami komunikacji, połykania oraz funkcji poznawczych; • mechanizmy oraz konsekwencje trudności w przyjmowaniu pokarmów i zaburzeń odżywiania u osób z uszkodzeniami ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego; • podstawowe zalecenia dietetyczne stosowane w wybranych jednostkach chorobowych istotnych z punktu widzenia praktyki neurologopedycznej; • rolę neurologopedy w interdyscyplinarnym postępowaniu terapeutycznym dotyczącym żywienia i karmienia pacjenta, w tym zasady współpracy z dietetykiem i personelem medycznym
UMIEJĘTNOŚCI	Uczestnik studiów potrafi: • identyfikować trudności w przyjmowaniu pokarmów oraz nieprawidłowe nawyki żywieniowe na podstawie wywiadu z pacjentem lub jego opiekunami; • analizować wpływ sposobu żywienia oraz zaburzeń karmienia na funkcjonowanie komunikacyjne, poznawcze oraz stan ogólny pacjenta; • interpretować dostępne informacje dotyczące stanu odżywienia pacjenta w zakresie istotnym dla planowania postępowania neurologopedycznego; • współpracować z dietetykiem oraz zespołem interdyscyplinarnym w celu optymalizacji postępowania terapeutycznego i żywieniowego pacjenta.
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Uczestnik studiów jest gotów do: • systematycznego aktualizowania wiedzy zawodowej w oparciu o aktualne dane naukowe dotyczące znaczenia żywienia i leczenia żywieniowego w procesie terapii pacjentów z zaburzeniami neurologicznymi;

	• uwzględniania indywidualnych uwarunkowań rozwojowych, zdrowotnych i funkcjonalnych pacjenta w planowaniu postępowania terapeutycznego; • podejmowania odpowiedzialnych i etycznych decyzji zawodowych z uwzględnieniem granic własnych kompetencji; • współpracy z dietetykiem oraz interdyscyplinarnym zespołem diagnostyczno-terapeutycznym w celu zapewnienia kompleksowej opieki nad pacjentem.	
Semestr, w którym moduł*) jest realizowany	2	
Forma i sposób realizacji zajęć	A. Forma zajęć: • wykład • ćwiczenia	B. Sposób realizacji zajęć: • zajęcia w sali dydaktycznej • zajęcia w oddziałach klinicznych
Wymagania wstępne i dodatkowe	Realizacja programu studiów zgodnie z planem kształcenia oraz podstawową wiedzą kierunkową	
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów	• 5h wykład • 7h ćwiczenia	
Stosowane metody dydaktyczne	• wykład / wykład problemowy / wykład konwersatoryjny / wykład z prezentacją multimedialną; • ćwiczenia laboratoryjne: analiza tekstów z dyskusją / metoda projektów / metoda problemowa / analiza przypadków / rozwiązywanie zadań i ich projektowanie.	
Sposób weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych przez słuchaczy	• udział w dyskusji na zajęciach; • udzielanie ustnych odpowiedzi obejmujących zadania i zagadnienia teoretyczne oraz praktyczne ujęte w treściach modułu podczas wykładów i ćwiczeń; • zaliczenie ustne / kolokwium; • wykonanie określonej pracy praktycznej; • egzamin pisemny / wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia.	
Forma i warunki zaliczenia modułu*, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia	A. Forma zaliczenia: • zaliczenie	B. Warunki zaliczenia: • obecność i aktywny udział w zajęciach; • ustalenie oceny zaliczeniowej z ćwiczeń na

		podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru;
--	--	--

Treści modułu kształcenia (program wykładów, ćwiczeń)	
Problematyka wykładów: 1. Ocena stanu odżywienia pacjenta — podstawy teoretyczne i znaczenie kliniczne. 2. Znaczenie żywienia w profilaktyce, leczeniu i rehabilitacji pacjentów z chorobami oraz zaburzeniami układu nerwowego. 3. Trudności w odżywianiu się i zaburzenia podaży pokarmów — aspekty psychodietetyczne oraz interdyscyplinarne postępowanie terapeutyczne. Problematyka ćwiczeń: 1. Praktyczna ocena stanu odżywienia — wykonywanie pomiarów antropometrycznych oraz interpretacja uzyskanych wyników. 2. Analiza dokumentacji kliniczno-żywieniowej pacjenta — wywiad, dzienniczek żywieniowy oraz identyfikacja trudności w podaży diety. 3. Planowanie postępowania terapeutycznego w zaburzeniach żywienia z uwzględnieniem współpracy interdyscyplinarnej.	
Wykaz literatury obowiązkowej i uzupełniającej	
Wykaz literatury obowiązkowej: 1. Ciborowska H., Ciborowski A. Dietetyka. Żywnienie zdrowego i chorego człowieka. PZWL Warszawa 2021. 2. red. Szajewska H., Horvath A. Żywnienie i leczenie żywieniowe dzieci i młodzieży. Medycyna Praktyczna, Kraków 2024. 3. Malinowski A., Bożiłow W. Podstawy antropometrii, metody, techniki, normy. PWN Warszawa 1997 4. Bell, K.L., Davies, P.S.W., Boyd, R.N., Stevenson, R.D. (2012). Use of Segmental Lengths for the Assessment of Growth in Children with Cerebral Palsy. In: Preedy, V. (eds) Handbook of Anthropometry. 5. Springer, New York, NY. https://doi.org/10.1007/978-1-4419-1788-1_78. 6. red. Książyk J. Zalecenia leczenia żywieniowego u dzieci 2025. PZWL, Warszawa 2025. 7. red. Brytek-Matera A. Psychodietetyka. PZWL, Warszawa 2023. Wykaz literatury uzupełniającej: Artykuły dotyczące omawianych zagadnień wskazane przez prowadzącego.	
Nakład pracy słuchacza (bilans punktów ECTS)**	
Forma nakładu pracy słuchacza (udział w zajęciach, aktywność itp.)	Obciążenie słuchacza [h]
Praca z asystentem (wykłady + ćwiczenia)	12
Praca własna studenta	13
Sumaryczne obciążenie pracą słuchacza	25
Punkty ECTS za moduł	1

* moduł kształcenia to szeroko rozumiany przedmiot lub grupa przedmiotów. ** 1 punkt ECTS oznacza 25 godzin pracy słuchacza w różnych formach takich jak: uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych, samodzielne wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia, przygotowywanie się do zajęć.

Ad. 4.13. Elementy integracji sensorycznej

Nazwa modułu kształcenia/nazwa przedmiotu	Elementy integracji sensorycznej
Język modułu kształcenia/język przedmiotu	POLSKI
Opis efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu)	
WIEDZA	Uczestnik studiów zna i rozumie: • podstawy rozwoju neurosensorycznego dziecka oraz znaczenie procesów integracji sensorycznej w kształtowaniu funkcji poznawczych, motorycznych i komunikacyjnych; • objawy wskazujące na trudności w zakresie przetwarzania sensorycznego u dzieci oraz ich wpływ na funkcjonowanie w codziennym życiu; • klasyfikację diagnostyczną DC:0–3R w zakresie zaburzeń psychicznych i rozwojowych okresu niemowlęctwa i wczesnego dzieciństwa; • podstawowe założenia oddziaływań terapeutycznych zgodnych z koncepcją integracji sensorycznej oraz możliwości ich wykorzystania w pracy neurologopedycznej.
UMIEJĘTNOŚCI	Uczestnik studiów potrafi: • identyfikować czynniki środowiskowe wpływające na rozwój psychomotoryczny dziecka oraz wprowadzać ich modyfikacje wspierające prawidłowe funkcjonowanie sensoryczne; • prowadzić wywiad z rodzicami lub opiekunami w zakresie trudności związanych z przetwarzaniem sensorycznym dziecka; • rozpoznawać zachowania mogące wskazywać na zaburzenia integracji sensorycznej oraz kierować dziecko na pogłębioną diagnostykę specjalistyczną; • wspierać rodziców w dostosowywaniu środowiska domowego i codziennych aktywności do potrzeb sensorycznych dziecka; • oceniać funkcjonowanie emocjonalne dziecka w kontekście trudności sensorycznych oraz inicjować współpracę z innymi specjalistami w razie potrzeby.
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Uczestnik studiów jest gotów do: • krytycznej oceny zakresu posiadanej wiedzy i umiejętności oraz systematycznego doskonalenia kompetencji zawodowych w obszarze integracji sensorycznej;

	• otwartości na nowe idee oraz weryfikowania własnych opinii w świetle aktualnych danych naukowych i argumentów merytorycznych; • pracy zespołowej i współpracy interdyscyplinarnej w procesie wspierania rozwoju dziecka; • budowania partnerskiej współpracy z rodzicami lub opiekunami dziecka oraz uwzględniania ich doświadczeń i obserwacji w procesie diagnostyczno-terapeutycznym; • empatycznej komunikacji i uważnego słuchania rodziców oraz wspierania ich w działaniach sprzyjających rozwojowi dziecka.	
Semestr, w którym modul*) jest realizowany	1	
Forma i sposób realizacji zajęć	A. Forma zajęć: • wykład on line lub w bezpośrednim kontakcie z prowadzącymi • ćwiczenia	B. Sposób realizacji zajęć: • zajęcia w sali dydaktycznej • zajęcia w oddziałach klinicznych
Wymagania wstępne i dodatkowe	Realizacja programu studiów zgodnie z planem kształcenia oraz podstawową wiedzą kierunkową	
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów	• 6h wykład • 6h ćwiczenia	
Stosowane metody dydaktyczne	• wykład / wykład problemowy / wykład konwersatoryjny / wykład z prezentacją multimedialną; • ćwiczenia laboratoryjne: analiza tekstów z dyskusją / metoda projektów / metoda problemowa / analiza przypadków / rozwiązywanie zadań i ich projektowanie.	
Sposób weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych przez słuchaczy	• udział w dyskusji na zajęciach; • udzielanie ustnych odpowiedzi obejmujących zadania i zagadnienia teoretyczne oraz praktyczne ujęte w treściach modułu podczas wykładów i ćwiczeń; • zaliczenie ustne / kolokwium; • wykonanie określonej pracy praktycznej; • egzamin pisemny / wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia.	
Forma i warunki zaliczenia modułu*, w tym zasady	B. Forma zaliczenia: • zaliczenie	B. Warunki zaliczenia:

dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia		• obecność i aktywny udział w zajęciach; • ustalenie oceny zaliczeniowej z ćwiczeń na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru;
---	--	---

Treści modułu kształcenia (program wykładów, ćwiczeń)	
Problematyka wykładów: 1. Wprowadzenie do koncepcji integracji sensorycznej — założenia teoretyczne oraz rozwój procesów przetwarzania sensorycznego według A. Jean Ayres. 2. Zmysły somatosensoryczne oraz ich znaczenie w rozwoju neurosensorycznym dziecka. 3. Zaburzenia przetwarzania sensorycznego (SPD) — charakterystyka, objawy oraz czynniki ryzyka. 4. Diagnostyka trudności sensorycznych w wieku niemowlęcym i wczesnodziecięcym z wykorzystaniem klasyfikacji DC:0–3R. 5. Podstawowe założenia oddziaływań terapeutycznych w koncepcji integracji sensorycznej. Problematyka ćwiczeń: 1. Rozpoznawanie objawów zaburzeń przetwarzania sensorycznego na podstawie obserwacji klinicznej i analizy przypadków. 2. Wywiad z rodzicem oraz analiza czynników środowiskowych wpływających na funkcjonowanie sensoryczne dziecka. 3. Planowanie oddziaływań wspierających rozwój sensoryczny dziecka w środowisku domowym i terapeutycznym. 4. Zastosowanie elementów integracji sensorycznej w pracy neurologopedycznej — wspieranie funkcji oralnych, komunikacyjnych i regulacji emocjonalnej. 5. Współpraca interdyscyplinarna oraz edukacja rodziców w procesie wspierania dziecka z trudnościami sensorycznymi.	
Wykaz literatury obowiązkowej i uzupełniającej	
Wykaz literatury obowiązkowej: 1. Ayers J., 2015, Dziecko a integracja sensoryczna, Gdańsk. 2. Kranowitz C., 2011, Nie-zgrane dziecko. Zaburzenia przetwarzania sensorycznego- diagnoza i postępowanie, Gdańsk. 3. Koomar J., Kranowitz C., Szklut S., Balzer-Martin L., Haber E., Sava D., 2013, Integracja sensoryczna. Odpowiedzi na pytania zadawane przez nauczycieli, Gdańsk. 4. Klasyfikacja diagnostyczna DC:0-3R, 2007, Klasyfikacja diagnostyczna zaburzeń psychicznych i rozwojowych w okresie niemowlęctwa i wczesnego dzieciństwa, Warszawa. 5. Eliot L., 2010, Co tam się dzieje? Jak rozwija się mózg i umysł w pierwszych pięciu latach życia, Poznań 6. Kazek B., Wojciechowska J., red., 2017, Zmysły w komunikacji cz.2. Mowa i jej uwarunkowania, Gdańsk Wykaz literatury uzupełniającej: 1. Brazelton T., Nugent K., 2011, The Neonatal behavioral Assessment Scale, Londyn. 2. Matyja M., Gogola A., 2010, Edukacja sensomotoryczna niemowląt, Katowice. 3. Kmita G., 2013, Od zaciekawienia do zaangażowania. O rozwoju samoregulacji w interakcjach z rodzicami niemowląt urodzonych skrajnie wcześnie, przedwcześnie i o czasie, Warszawa. 4. Chrzan-Dętko M., 2012, Wcześniaki. Rozwój psychoruchowy w pierwszych latach życia, Gdańsk 5. Maas V., 2007, Integracja sensoryczna a neuronauka- od narodzin do starości, Warszawa. 6. Standardy opieki ambulatoryjnej nad dzieckiem urodzonym przedwcześnie. Zalecenia Polskiego Towarzystwa Neonatologicznego i Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego, Warszawa 2018. 7. Fundacja Wcześniak, 2018, Niezbędnik rodzica wcześniaka, Warszawa	
Nakład pracy słuchacza (bilans punktów ECTS)**	
Forma nakładu pracy słuchacza (udział w zajęciach, aktywność itp.)	Obciążenie słuchacza [h]

Praca z asystentem (wykłady + ćwiczenia)	12
Praca własna studenta	38
Sumaryczne obciążenie pracą słuchacza	50
Punkty ECTS za moduł	2

* moduł kształcenia to szeroko rozumiany przedmiot lub grupa przedmiotów. ** 1 punkt ECTS oznacza 25 godzin pracy słuchacza w różnych formach takich jak: uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych, samodzielne wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia, przygotowywanie się do zajęć.

Ad. 4.14. Elementy leczenia żywieniowego

Nazwa modułu kształcenia/nazwa przedmiotu	Elementy leczenia żywieniowego
Język modułu kształcenia/język przedmiotu	POLSKI
Opis efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu)	
WIEDZA	Uczestnik studiów zna i rozumie: • znaczenie oceny stanu odżywienia w procesie leczenia i rehabilitacji pacjentów dorosłych, w szczególności z chorobami neurologicznymi; • podstawowe narzędzia przesiewowej oceny ryzyka niedożywienia, w tym skale NRS oraz SGA, oraz ich zastosowanie w praktyce klinicznej; • objawy, przyczyny oraz konsekwencje niedożywienia u pacjentów hospitalizowanych i przewlekle chorych; • zasady żywienia enteralnego i parenteralnego oraz wskazania do ich stosowania w leczeniu pacjentów z zaburzeniami połykania i chorobami neurologicznymi; • rodzaje i zastosowanie doustnych suplementów pokarmowych oraz diet przemysłowych stosowanych w leczeniu żywieniowym.
UMIEJĘTNOŚCI	Uczestnik studiów potrafi: • rozpoznawać objawy oraz różnicować typy niedożywienia u pacjentów dorosłych na podstawie obserwacji klinicznej i dostępnej dokumentacji medycznej; • stosować właściwą terminologię medyczną oraz identyfikować wskazania do diagnostyki żywieniowej w oparciu o ocenę stanu pacjenta; • interpretować objawy zespołu ponownego odżywienia oraz rozpoznawać sytuacje wymagające pilnej konsultacji specjalistycznej; • dobierać formę wsparcia żywieniowego adekwatnie do możliwości funkcjonalnych pacjenta, w szczególności w przypadku zaburzeń połykania; • orientować się w rodzajach dostępu do przewodu pokarmowego oraz współuczestniczyć w opiece nad pacjentem żywionym przez gastrostomię odżywczą, z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa terapii; • wykorzystywać podstawowe wskaźniki antropometryczne, w tym wzór Broca, w interpretacji danych istotnych dla planowania postępowania terapeutycznego

KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Uczestnik studiów jest gotów do: • systematycznego aktualizowania i poszerzania wiedzy zawodowej w związku z rozwojem badań dotyczących leczenia żywieniowego oraz opieki nad pacjentami z chorobami neurologicznymi; • współpracy z zespołem żywieniowym oraz interdyscyplinarnym zespołem terapeutycznym w planowaniu i realizacji postępowania wobec pacjenta; • uwzględniania zasad etycznych oraz odpowiedzialności zawodowej w podejmowaniu decyzji diagnostycznych i terapeutycznych związanych z żywieniem pacjenta; • krytycznej oceny własnych działań zawodowych oraz ponoszenia odpowiedzialności za bezpieczeństwo i skuteczność prowadzonego postępowania terapeutycznego.	
Semestr, w którym modul*) jest realizowany	2	
Forma i sposób realizacji zajęć	A. Forma zajęć: • wykład on line lub w bezpośrednim kontakcie z prowadzącymi	B. Sposób realizacji zajęć: • zajęcia w sali dydaktycznej • zajęcia w oddziałach klinicznych
Wymagania wstępne i dodatkowe	Realizacja programu studiów zgodnie z planem kształcenia oraz podstawową wiedzą kierunkową	
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów	• 3h wykład	
Stosowane metody dydaktyczne	• wykład / wykład problemowy / wykład konwersatoryjny / wykład z prezentacją multimedialną; • ćwiczenia laboratoryjne: analiza tekstów z dyskusją / metoda projektów / metoda problemowa / analiza przypadków / rozwiązywanie zadań i ich projektowanie.	

Sposób weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych przez słuchaczy	• udział w dyskusji na zajęciach; • udzielanie ustnych odpowiedzi obejmujących zadania i zagadnienia teoretyczne oraz praktyczne ujęte w treściach modułu podczas wykładów i ćwiczeń; • zaliczenie ustne / kolokwium; • wykonanie określonej pracy praktycznej; • egzamin pisemny / wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia.	
Forma i warunki zaliczenia modułu*, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia	A. Forma zaliczenia: • zaliczenie	B. Warunki zaliczenia: • obecność i aktywny udział w zajęciach; • ustalenie oceny zaliczeniowej z ćwiczeń na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru;

Treści modułu kształcenia (program wykładów, ćwiczeń)	
Problematyka wykładów: 1. Ocena stanu odżywienia pacjenta oraz niedożywienie jako problem kliniczny współczesnej medycyny. 2. Zespół ponownego odżywienia oraz bezpieczeństwo leczenia żywieniowego u pacjentów z chorobami neurologicznymi 3. Metody leczenia żywieniowego — wybór drogi podaży pokarmu oraz rodzaje diet przemysłowych i suplementacji.	
Wykaz literatury obowiązkowej i uzupełniającej	
Wykaz literatury obowiązkowej: 1. (red.)A.Zmarzły – Domowe żywienie dojelitowe pacjentów dorosłych 2. P.Matras – Leczenie żywieniowe – procedury	
Wykaz literatury uzupełniającej: 1. Sobotka L. (red.), Podstawy żywienia klinicznego, edycja IV, Krakowskie Wydawnictwo Scientifica, Kraków 2013 2. Kapła A., Praktyczny przewodnik po ONS. Oral Nutrition Support, Krakowskie Wydawnictwo Scientifica, Kraków 2015. 3. A.Członkowska i wsp. - Żywienie dojelitowe i pozajelitowe w udarze mózgu — stanowisko Grupy Ekspertów Sekcji Chorób Naczyniowych Polskiego Towarzystwa Neurologicznego 4. A.Karbowiczek - Leczenie żywieniowe w neurologii — stanowisko interdyscyplinarnej grupy ekspertów. Część II. Rola żywienia w chorobie Parkinsona	
Nakład pracy słuchacza (bilans punktów ECTS)**	
Forma nakładu pracy słuchacza (udział w zajęciach, aktywność itp.)	Obciążenie słuchacza [h]
Praca z asystentem (wykłady + ćwiczenia)	3
Praca własna studenta	22
Sumaryczne obciążenie pracą słuchacza	25
Punkty ECTS za moduł	1

* moduł kształcenia to szeroko rozumiany przedmiot lub grupa przedmiotów. ** 1 punkt ECTS oznacza 25 godzin pracy słuchacza w różnych formach takich jak: uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych, samodzielne wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia, przygotowywanie się do zajęć.

Ad. 4.15. Jąkanie wczesnodziecięce

Nazwa modułu kształcenia/nazwa przedmiotu	Jąkanie wczesnodziecięce
Język modułu kształcenia/język przedmiotu	POLSKI
Opis efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu)	
WIEDZA	Uczestnik studiów zna i rozumie: • teorie etiologii zaburzeń płynności mowy, ich symptomatologię oraz epidemiologię ze szczególnym uwzględnieniem jąkania wczesnodziecięcego; • metody diagnostyczne stosowane w ocenie zaburzeń płynności mowy u dzieci oraz zasady interpretacji wyników badań; • założenia podejść terapeutycznych opartych na dowodach naukowych (evidence-based practice) stosowanych w terapii jąkania; • zasady doboru i adaptacji procedur terapeutycznych do wieku rozwojowego, potrzeb dziecka oraz sytuacji rodzinnej.
UMIEJĘTNOŚCI	Uczestnik studiów potrafi: • planować i realizować działania profilaktyczne, diagnostyczne oraz terapeutyczne w zakresie zaburzeń płynności mowy, ze szczególnym uwzględnieniem jąkania wczesnodziecięcego; • dobierać i adaptować strategie terapeutyczne adekwatnie do wieku dziecka, obrazu klinicznego oraz sytuacji rodzinnej; • współpracować w interdyscyplinarnym zespole terapeutycznym w procesie diagnozy i terapii osób z zaburzeniami płynności mowy; • organizować i planować własną pracę terapeutyczną w sposób zapewniający ciągłość i skuteczność oddziaływań logopedycznych.
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Uczestnik studiów jest gotów do: • odpowiedzialnego wdrażania działań profilaktycznych, diagnostycznych i terapeutycznych w zaburzeniach płynności mowy, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb dziecka i jego środowiska; • podejmowania współpracy interdyscyplinarnej z innymi specjalistami w procesie wspierania osób z zaburzeniami płynności mowy; • budowania partnerskiej i wspierającej relacji terapeutycznej z dzieckiem oraz jego rodziną lub opiekunami;

	refleksyjnej oceny własnych działań terapeutycznych oraz doskonalenia kompetencji zawodowych w oparciu o aktualną wiedzę naukową.	
Semestr, w którym moduł*) jest realizowany	1	
Forma i sposób realizacji zajęć	A. Forma zajęć: - wykład on line lub w bezpośrednim kontakcie z prowadzącymi - ćwiczenia	B. Sposób realizacji zajęć: - zajęcia w sali dydaktycznej - zajęcia w oddziałach klinicznych - analizy przypadków, wyjaśnienie, analiza nagrań audio i wideo, demonstrowanie technik, eksperyment, trening otwartej, akceptującej jąkanie komunikacji z klientami (praca w parach)
Wymagania wstępne i dodatkowe	Realizacja programu studiów zgodnie z planem kształcenia oraz podstawową wiedzą kierunkową	
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów	5h wykład 8h ćwiczenia	
Stosowane metody dydaktyczne	- wykład / wykład problemowy / wykład konwersatoryjny / wykład z prezentacją multimedialną; - ćwiczenia laboratoryjne: analiza tekstów z dyskusją / metoda projektów / metoda problemowa / analiza przypadków / rozwiązywanie zadań i ich projektowanie.	
Sposób weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych przez słuchaczy	- udział w dyskusji na zajęciach; - udzielanie ustnych odpowiedzi obejmujących zadania i zagadnienia teoretyczne oraz praktyczne ujęte w treściach modułu podczas wykładów i ćwiczeń; - zaliczenie ustne / kolokwium; - wykonanie określonej pracy praktycznej; - egzamin pisemny / wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia.	
Forma i warunki zaliczenia modułu*, w tym zasady	A. Forma zaliczenia: zaliczenie z oceną	B. Warunki zaliczenia: obecność i aktywny udział w zajęciach;

dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia		ustalenie oceny zaliczeniowej z ćwiczeń na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru;
---	--	---

Treści modułu kształcenia (program wykładów, ćwiczeń)

Problematyka wykładów:

1. Geneza, epidemiologia i symptomatologia zaburzeń płynności mowy.
2. Kompleksowa diagnoza logopedyczna zaburzeń płynności mowy z wykorzystaniem modelu ICF (the International Classification of Functioning Disability and Health).
3. Profilaktyka i wczesna interwencja w jękananiu u dzieci.
4. Terapia jękania wczesnodziecięcego, jękania utrwalonego oraz gielkotu w świetle wytycznych EBP (evidence-based practice).
5. Zasady interwencji logopedycznej w przypadku psychogennych, neurogennych oraz zaburzeń płynności mowy o podłożu organicznym

Problematyka ćwiczeń:

1. Praktyczne aspekty diagnozowania jękania wczesnodziecięcego – narzędzia diagnostyczne, procedury, analizowanie objawów jękania, podsumowanie wyników.
2. Interpretacja wyników diagnozy, formułowanie wskazań do terapii oraz dobór odpowiedniego podejścia terapeutycznego do specyfiki jękania wczesnodziecięcego, indywidualnych potrzeb dziecka i jego rodziny z wykorzystaniem wytycznych EBP i modelu ICF. Odczulenie terapeuty na jękanie. Przekazywanie informacji o jękananiu i metodach terapeutycznych rodzicom. Poradnictwo (dobór materiałów). Podejmowanie decyzji o rozpoczęciu terapii i wybór metody – wspólnie z rodzicami.
3. Praktyczne aspekty wdrażania podejść terapeutycznych opartych na dowodach w terapii logopedycznej jękania wczesnodziecięcego (Palin PCI, Lidcombe, Restart-DCM, Mini-KIDS). Specyfika pracy z rodzicami. Wsparcie grupowe rodziców (warsztaty). Posługiwanie się językiem pozbawionym mikroagresji, niewartościującym.
4. Zasady skutecznej współpracy ze środowiskiem klienta – wdrażanie w praktyce społecznego modelu niepełnosprawności (social model of disability) oraz interwencji ukierunkowanej na maksymalne wykorzystanie zasobów rodziny (family-oriented/based model of intervention). Przygotowanie rodzica do roli rzecznika dziecka z jękananiem w środowisku. Edukowanie nauczycieli (źródła informacji, warsztaty). Profilaktyka mobbingu – wprowadzanie programu antydyskryminacyjnego do placówek oświatowych

Wykaz literatury obowiązkowej i uzupełniającej

Wykaz literatury obowiązkowej:

1. Guitar, B., Peters, T.J. (2014). Dobór metod terapii jękania. Przewodnik dla logopedów. Katowice: Wydawnictwo Centrum Logopedyczne.
2. Czernikiewicz, A., Woźniak, T. (2012). Diagnoza psychogennych zaburzeń mowy. W: S. Milewski, E. Czaplewska (red.), Diagnoza logopedyczna. Podręcznik akademicki. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, s. 415-480.
3. Węsierska, K., Boroń, A. (2018). Metody interwencji logopedycznej w przypadku zaburzeń płynności mowy u małych dzieci. W: A. Domagała, U. Mirecka (red.), Metody terapii logopedycznej. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
4. Woźniak, T. (2015). Niepłynność mówienia. Diagnoza i terapia osób z zaawansowanym jękananiem. W: S. Grabias, J. Panasiuk, T. Woźniak (red.), Logopedia. Standardy postępowania logopedycznego, s. 796–835. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Przeniosłabym tę pozycję do literatury uzupełniającej, ponieważ dotyczy innego przedziału wiekowego.
5. Zamiast powyższej pozycji wstawiłabym: Dialog bez barrier – kompleksowa interwencja

logopedyczna w jękanu (2021), red. K. Węsierska, H. Sønsterud, Katowice. Dostęp: <https://www.logolab.edu.pl>

Wykaz literatury uzupełniającej:

1. Dell, W. (2008). Terapia jękania u dzieci w młodszym wieku szkolnym Podręcznik dla logopedów. Kraków: Wydawnictwo Impuls.
 2. Grabias, S., Panasiuk, J., & Woźniak, T. (red.) (2015). Logopedia. Standardy postępowania logopedycznego. Podręcznik akademicki. Lublin: Wydawnictwo UMCS.
 3. Guitar, B. (2014). Stuttering. An Integrated Approach to Its Nature and Treatment (4th ed.). Baltimore: Lippincott Williams & Wilkins.
 4. Kelman, E., Nicholas, A. (2013). Praktyczna interwencja w jękanu wczesnodziecięcym. Gdańsk: Harmonia Universalis.
 5. Tarkowski, Z., Humeniuk, E., Dunaj, J. (2011). Jękanie w wieku przedszkolnym. Olsztyn: Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko- Mazurskiego.
 6. Węsierska, K. (red.) (2015). Zaburzenia płynności mowy. Teoria i praktyka. T. 1. (T. 2, 2020). Katowice: Komlogo – Uniwersytet Śląski.
 7. Yairi, E., Ambrose, N. (2005). Early Childhood Stuttering. For Clinicians by Clinicians. Austin: Pro-Ed.
 - Węsierska, K., & Gawęł, K. (red.) (2018). Zaburzenia płynności mowy. Gdańsk: Harmonia Universalis.
- Dostęp:
T.1: <https://www.logolab.edu.pl/wp-content/uploads/2020/12/1-tekst-monografii.pdf>
T.2: https://www.logolab.edu.pl/wp-content/uploads/2021/02/zaburzenia_plynnosci_mowy_tom_2.pdf

Nakład pracy słuchacza (bilans punktów ECTS)**

Forma nakładu pracy słuchacza (udział w zajęciach, aktywność itp.)	Obciążenie słuchacza [h]
Praca z asystentem (wykłady + ćwiczenia)	13
Praca własna studenta	12
Sumaryczne obciążenie pracą słuchacza	25
Punkty ECTS za modul	1

* modul kształcenia to szeroko rozumiany przedmiot lub grupa przedmiotów. ** 1 punkt ECTS oznacza 25 godzin pracy słuchacza w różnych formach takich jak: uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych, samodzielne wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia, przygotowywanie się do zajęć.

Ad. 4.16. Metody komunikacji alternatywnej

Nazwa modułu kształcenia/nazwa przedmiotu	Metody komunikacji alternatywnej
Język modułu kształcenia/język przedmiotu	POLSKI
Opis efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu)	
WIEDZA	Uczestnik studiów zna i rozumie: • znaczenie komunikacji w funkcjonowaniu społecznym i codziennym życiu osób z niepełnosprawnościami oraz rolę wspomagania rozwoju mowy i komunikacji; • zasady pracy terapeutycznej z dziećmi i osobami nieposługującymi się mową werbalną; • podstawowe pojęcia oraz założenia komunikacji alternatywnej i wspomagającej (AAC); • wybrane systemy i metody AAC stosowane w pracy z osobami ze złożonymi potrzebami komunikacyjnymi; • możliwości wykorzystania nowoczesnych technologii wspierających komunikację osób z ograniczonymi możliwościami porozumiewania się.
UMIEJĘTNOŚCI	Uczestnik studiów potrafi: • posługiwać się właściwą terminologią oraz charakteryzować metody i formy komunikacji alternatywnej i wspomagającej (AAC); • analizować i interpretować zachowania komunikacyjne osób niemówiących w kontekście ich możliwości poznawczych, sensorycznych i motorycznych; • dobierać oraz projektować pomoce i narzędzia komunikacyjne adekwatnie do indywidualnych potrzeb i możliwości osoby ze złożonymi potrzebami komunikacyjnymi; • wykorzystywać wybrane systemy AAC oraz technologie wspomagające komunikację w pracy terapeutycznej; • współpracować w interdyscyplinarnym zespole specjalistów w procesie wspierania komunikacji dzieci i osób z niepełnosprawnościami złożonymi.
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Uczestnik studiów jest gotów do: • krytycznej oceny zakresu posiadanej wiedzy i umiejętności oraz systematycznego doskonalenia kompetencji zawodowych w obszarze komunikacji alternatywnej i wspomagającej; • nawiązywania kontaktu terapeutycznego z osobami niemówiącymi oraz ich opiekunami z poszanowaniem ich potrzeb, możliwości i ograniczeń;

	• pracy zespołowej i współpracy interdyscyplinarnej w procesie wspierania komunikacji osób ze złożonymi potrzebami komunikacyjnymi; • budowania partnerskiej współpracy z rodziną lub opiekunami osoby korzystającej z AAC; • respektowania godności, autonomii i prawa do komunikacji osób z niepełnosprawnościami oraz uwzględniania zasad etycznych w działaniach terapeutycznych; • otwartości na nowe idee oraz weryfikowania własnych opinii w świetle aktualnych danych naukowych i argumentów merytorycznych.	
Semestr, w którym modul*) jest realizowany	1	
Forma i sposób realizacji zajęć	A. Forma zajęć: • wykład on line lub w bezpośrednim kontakcie z prowadzącymi • ćwiczenia	B. Sposób realizacji zajęć: • zajęcia w sali dydaktycznej • zajęcia w oddziałach klinicznych
Wymagania wstępne i dodatkowe	Realizacja programu studiów zgodnie z planem kształcenia oraz podstawową wiedzą kierunkową	
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów	• 5h wykład • 5h ćwiczenia	
Stosowane metody dydaktyczne	• wykład / wykład problemowy / wykład konwersatoryjny / wykład z prezentacją multimedialną; • ćwiczenia laboratoryjne: analiza tekstów z dyskusją / metoda projektów / metoda problemowa / analiza przypadków / rozwiązywanie zadań i ich projektowanie.	
Sposób weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych przez słuchaczy	• udział w dyskusji na zajęciach; • udzielanie ustnych odpowiedzi obejmujących zadania i zagadnienia teoretyczne oraz praktyczne ujęte w treściach modułu podczas wykładów i ćwiczeń; • zaliczenie ustne / kolokwium; • wykonanie określonej pracy praktycznej; • egzamin pisemny / wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia.	

Forma i warunki zaliczenia modułu*, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia	B. Forma zaliczenia: • zaliczenie z oceną	B. Warunki zaliczenia: • obecność i aktywny udział w zajęciach; • ustalenie oceny zaliczeniowej z ćwiczeń na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru;
---	---	--

Treści modułu kształcenia (program wykładów, ćwiczeń)

Problematyka wykładów:

1. Wprowadzenie do komunikacji alternatywnej i wspomagającej (AAC) — definicje, cele, miejsce AAC w rehabilitacji i codziennym funkcjonowaniu osób ze złożonymi potrzebami komunikacyjnymi.
2. Specyficzne potrzeby i możliwości użytkowników AAC — uwarunkowania poznawcze, sensoryczne, motoryczne i społeczne.
3. Symboliczne systemy komunikacji AAC — Makaton, system Bliss, symbole PCS oraz piktogramy.
4. Język migowy oraz inne wizualno-gestowe formy wspomagania komunikacji.
5. Zasady doboru i wprowadzania metod AAC w pracy z różnymi grupami użytkowników.

Problematyka ćwiczeń:

1. Analiza funkcjonalna użytkownika AAC oraz określanie potrzeb komunikacyjnych w procesie diagnostycznym.
2. Projektowanie i tworzenie pomocy komunikacyjnych z wykorzystaniem symboli PCS, Mówika i oprogramowania Boardmaker.
3. Tworzenie indywidualnych materiałów i pomocy dydaktycznych wspierających komunikację.
4. Wykorzystanie technologii wspomagających komunikację — sprzęt elektroniczny i oprogramowanie AAC.
5. Planowanie wdrażania systemów AAC w pracy terapeutycznej — analiza przypadków oraz współpraca z rodziną i zespołem specjalistów.

Wykaz literatury obowiązkowej i uzupełniającej

Wykaz literatury obowiązkowej:

1. Błęszyński J. (red.), Alternatywne i wspomagające metody komunikacji, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2008.
2. Warrick A., Porozumienie się bez słów. Komunikacja wspomagająca i alternatywna na świecie, Stowarzyszenie „Mówić bez słów”, Warszawa 1999.
3. Grycman M., Smyczek A. (red.), Wiem czego chcę ! Doświadczenia polskich terapeutów i użytkowników wspomagających sposobów komunikowania się, Stowarzyszenie „Mówić bez słów”, Kraków 2004

Wykaz literatury uzupełniającej:

1. Piszczek M. (red.), Metody komunikacji alternatywnej w pracy z osobami niepełnosprawnymi CMPPP Warszawa 1997

Nakład pracy słuchacza (bilans punktów ECTS)**

Forma nakładu pracy słuchacza (udział w zajęciach, aktywność itp.)	Obciążenie słuchacza [h]
Praca z asystentem (wykłady + ćwiczenia)	10
Praca własna studenta	15
Sumaryczne obciążenie pracą słuchacza	25
Punkty ECTS za moduł	1

* moduł kształcenia to szeroko rozumiany przedmiot lub grupa przedmiotów. ** 1 punkt ECTS oznacza 25 godzin pracy słuchacza w różnych formach takich jak: uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych, samodzielne wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia, przygotowywanie się do zajęć.

Ad. 4.17. Neonatologia

Nazwa modułu kształcenia/nazwa przedmiotu	Neonatologia
Język modułu kształcenia/język przedmiotu	POLSKI
Opis efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu)	
WIEDZA	Uczestnik studiów zna i rozumie: • podstawowe zagadnienia z zakresu neonatologii, w tym przebieg okresu adaptacji noworodka oraz najczęstsze problemy zdrowotne okresu noworodkowego; • rodzaje i następstwa wad wrodzonych w obrębie twarzoczaszki oraz ich wpływ na funkcjonowanie narządu mowy i funkcji oralnych; • wpływ zaburzeń okresu okołoporodowego oraz wybranych jednostek chorobowych okresu noworodkowego na rozwój psychoruchowy, komunikacyjny i sprawność aparatu artykulacyjnego dziecka.
UMIEJĘTNOŚCI	Uczestnik studiów potrafi: • analizować wpływ wrodzonych i nabytych zaburzeń okresu adaptacyjnego oraz patologii okresu noworodkowego na rozwój psychoruchowy dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem funkcji oralnych, oddechowych i żywieniowych; • wyjaśniać patomechanizmy zaburzeń rozwoju komunikacji i mowy występujących w przebiegu chorób oraz powikłań okresu noworodkowego; • interpretować objawy kliniczne noworodków z grup ryzyka rozwojowego w kontekście planowania dalszej diagnostyki i wczesnej interwencji.
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Uczestnik studiów jest gotów do: • krytycznej oceny zakresu posiadanej wiedzy i umiejętności oraz rozpoznawania potrzeby dalszego doskonalenia kompetencji zawodowych; • systematycznego aktualizowania wiedzy w związku z rozwojem neonatologii oraz wczesnej diagnostyki i interwencji rozwojowej; • otwartości na nowe idee oraz weryfikowania własnych opinii w świetle aktualnych danych naukowych i argumentów merytorycznych.

Semestr, w którym moduł*) jest realizowany	1	
Forma i sposób realizacji zajęć	A. Forma zajęć: - wykład on line lub w bezpośrednim kontakcie z prowadzącymi - ćwiczenia	B. Sposób realizacji zajęć: - zajęcia w sali dydaktycznej - zajęcia kliniczne
Wymagania wstępne i dodatkowe	Realizacja programu studiów zgodnie z planem kształcenia oraz podstawową wiedzą kierunkową	
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów	9h wykład 4h ćwiczenia	
Stosowane metody dydaktyczne	- wykład / wykład problemowy / wykład konwersatoryjny / wykład z prezentacją multimedialną; - ćwiczenia laboratoryjne: analiza tekstów z dyskusją / metoda projektów / metoda problemowa / analiza przypadków / rozwiązywanie zadań i ich projektowanie.	
Sposób weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych przez słuchaczy	- udział w dyskusji na zajęciach; - udzielanie ustnych odpowiedzi obejmujących zadania i zagadnienia teoretyczne oraz praktyczne ujęte w treściach modułu podczas wykładów i ćwiczeń; - zaliczenie ustne / kolokwium; - wykonanie określonej pracy praktycznej; - egzamin pisemny / wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia.	
Forma i warunki zaliczenia modułu*, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia	A. Forma zaliczenia: egzamin	B. Warunki zaliczenia: - obecność i aktywny udział w zajęciach; - ustalenie oceny zaliczeniowej z ćwiczeń na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru;

Treści modułu kształcenia (program wykładów, ćwiczeń)

Problematyka wykładów:

1. Noworodek zdrowy — okres adaptacyjny, wczesny rozwój psychoruchowy oraz ocena stanu klinicznego i rozpoznawanie nieprawidłowości.
2. Procedury medyczne okresu noworodkowego i ich wpływ na rozwój funkcji oralnych, oddechowych i aparatu mowy.
3. Noworodek urodzony przedwcześnie — specyfika rozwoju, czynniki ryzyka oraz postępowanie diagnostyczno-terapeutyczne.
4. Niedotlenienie okołoporodowe i encefalopatia noworodkowa — etiologia, obraz kliniczny, leczenie oraz rokowanie rozwojowe.
5. Wady wrodzone, ze szczególnym uwzględnieniem wad twarzoczaszki — konsekwencje funkcjonalne dla rozwoju komunikacji i funkcji oralnych.
6. Wybrane jednostki chorobowe okresu noworodkowego u dzieci donoszonych i wcześniaków — następstwa neurologiczne i rozwojowe.
7. Monitorowanie rozwoju noworodka i niemowlęcia oraz organizacja opieki specjalistycznej — rola poradni patologii noworodka i koordynacja opieki.

Problematyka ćwiczeń:

1. Ocena funkcjonowania noworodka i niemowlęcia z grup ryzyka — analiza dokumentacji medycznej oraz rozpoznawanie objawów alarmowych.
2. Analiza przypadków klinicznych wcześniaków i noworodków z patologią okresu okołoporodowego w kontekście rozwoju funkcji oralnych i komunikacyjnych.
3. Wpływ wad wrodzonych i procedur medycznych na funkcjonowanie aparatu mowy — planowanie postępowania wspierającego rozwój dziecka.
4. Współpraca interdyscyplinarna oraz koordynacja opieki nad noworodkiem i niemowlęciem w procesie wczesnej interwencji.

Wykaz literatury obowiązkowej i uzupełniającej

Wykaz literatury obowiązkowej:

1. Kubicka K., Kawalec W. (red.), 2018, *Pediatrics*, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa.
2. Dobrzańska A., Ryżko J., *Pediatrics*, Elsevier Urban & Partner, Wrocław.
3. Szczapa J. (red.), 2007, *Podstawy neonatologii*, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa.
4. Gadzinowski J., Szymankiewicz M., Gulczyńska E., 2014, *Podstawy neonatologii* — wydanie internetowe, Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu.
5. Polskie Towarzystwo Neonatologiczne, 2017; 2019, *Standardy opieki medycznej nad noworodkiem w Polsce — zalecenia PTN*, wyd. II i III, Warszawa.

Wykaz literatury uzupełniającej:

1. Bręborowicz G., "Perinatologia" PZWL Zalecenia ERC w resuscytacji noworodka, www.erc.edu, www.prc.krakow.pl
2. Piotrowski A. Niewydolność oddechowa noworodków, Kraków

Nakład pracy słuchacza (bilans punktów ECTS)**

Forma nakładu pracy słuchacza (udział w zajęciach, aktywność itp.)	Obciążenie słuchacza [h]
Praca z asystentem (wykłady + ćwiczenia)	13
Praca własna studenta	37

Summaryczne obciążenie pracą słuchacza	50
Punkty ECTS za modul	2

* modul kształcenia to szeroko rozumiany przedmiot lub grupa przedmiotów. ** 1 punkt ECTS oznacza 25 godzin pracy słuchacza w różnych formach takich jak: uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych, samodzielne wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia, przygotowywanie się do zajęć.

Ad. 4.18. Podstawy neurologii dziecięcej

Nazwa modułu kształcenia/nazwa przedmiotu	Podstawy neurologii dziecięcej
Język modułu kształcenia/język przedmiotu	POLSKI
Opis efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu)	
WIEDZA	Uczestnik studiów zna i rozumie: • podstawowe zagadnienia z zakresu neurologii oraz neurologii wieku rozwojowego, w tym budowę i funkcjonowanie ośrodkowego układu nerwowego dziecka; • etiologię, obraz kliniczny oraz następstwa najczęstszych chorób neurologicznych i zaburzeń neurorozwojowych występujących w wieku dziecięcym; • wpływ wrodzonych i nabytych uszkodzeń ośrodkowego układu nerwowego oraz chorób genetycznych na rozwój psychoruchowy, poznawczy i komunikacyjny dziecka
UMIEJĘTNOŚCI	Uczestnik studiów potrafi: • analizować wpływ wrodzonych i nabytych uszkodzeń ośrodkowego układu nerwowego oraz chorób genetycznych na rozwój psychoruchowy, poznawczy i komunikacyjny dziecka; • wyjaśniać patomechanizmy zaburzeń rozwoju i komunikacji językowej występujących w przebiegu dysfunkcji ośrodkowego układu nerwowego oraz chorób genetycznych; • rozpoznawać objawy neurologiczne istotne dla oceny funkcjonowania dziecka oraz interpretować ich znaczenie w planowaniu dalszej diagnostyki i terapii; • współpracować z lekarzem neurologiem dziecięcym i innymi specjalistami w procesie diagnostyki dziecka z podejrzeniem zaburzeń neurologicznych.
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Uczestnik studiów jest gotów do: • krytycznej oceny zakresu posiadanej wiedzy i umiejętności oraz rozpoznawania potrzeby konsultacji specjalistycznych w procesie diagnostyki dziecka; • systematycznego doskonalenia kompetencji zawodowych i aktualizowania wiedzy w związku z rozwojem neurologii dziecięcej; • otwartości na nowe idee oraz weryfikowania własnych opinii w świetle aktualnych danych naukowych i argumentów merytorycznych.

Semestr, w którym moduł*) jest realizowany	1	
Forma i sposób realizacji zajęć	A. Forma zajęć: wykład on line lub w bezpośrednim kontakcie z prowadzącymi	B. Sposób realizacji zajęć: zajęcia w sali dydaktycznej
Wymagania wstępne i dodatkowe	Realizacja programu studiów zgodnie z planem kształcenia oraz podstawową wiedzą kierunkową	
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów	9h wykład	
Stosowane metody dydaktyczne	- wykład / wykład problemowy / wykład konwersatoryjny / wykład z prezentacją multimedialną; - ćwiczenia laboratoryjne: analiza tekstów z dyskusją / metoda projektów / metoda problemowa / analiza przypadków / rozwiązywanie zadań i ich projektowanie.	
Sposób weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych przez słuchaczy	- udział w dyskusji na zajęciach; - udzielanie ustnych odpowiedzi obejmujących zadania i zagadnienia teoretyczne oraz praktyczne ujęte w treściach modułu podczas wykładów i ćwiczeń; - zaliczenie ustne / kolokwium; - wykonanie określonej pracy praktycznej; - egzamin pisemny / wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia.	
Forma i warunki zaliczenia modułu*, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia	A. Forma zaliczenia: egzamin	B. Warunki zaliczenia: - obecność i aktywny udział w zajęciach; - ustalenie oceny zaliczeniowej z ćwiczeń na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru;

Treści modułu kształcenia (program wykładów, ćwiczeń)	
Problematyka wykładów: 1. Rozwój psychoruchowy dziecka zdrowego ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju komunikacji i mowy. 2. Opóźnienia rozwoju mowy oraz ich różnicowanie w kontekście zaburzeń neurologicznych wieku rozwojowego. 3. Neurogenne zaburzenia mowy u dzieci – afazja dziecięca i dyzartria. 4. Zaburzenia komunikacji o podłożu emocjonalnym i neurorozwojowym – mutyzm, jękanie, tiki oraz zaburzenia ze spektrum autyzmu. 5. Zaburzenia mowy w wybranych chorobach neurologicznych wieku dziecięcego.	
Wykaz literatury obowiązkowej i uzupełniającej	
Wykaz literatury obowiązkowej: 1. Czochańska J., red., 1990, Neurologia dziecięca, Warszawa. 2. Czochańska J., 1995, Badanie i ocena neurorozwojowa niemowląt i małych dzieci, wyd. Folium, Lublin. 3. Koehler B., Marszał E., Świetliński J. (red.), 2002, Wybrane zagadnienia z pediatrii. Podręcznik dla studentów medycyny i lekarzy, Śląska Akademia Medyczna, Katowice.	
Wykaz literatury uzupełniającej: 1. Gałkowski T., 1995, Dziecko autystyczne w środowisku rodzinnym i szkolnym, Warszawa. 2. Gałkowski T., Kossewska J., red., 2000, Autyzm wyzwaniem naszych czasów, Kraków. 3. Łosiowski Z., red., 1997, Dziecko niepełnosprawne ruchowo, Warszawa. 4. Michałowicz R., red., 1996, Mózgowe porażenie dziecięce, Warszawa. 5. Michałowicz P., Józwiak S., red., 2000, Neurologia dziecięca, Wrocław. 6. Milewska-Bobula B., red., 2001, Cytomegalia, Warszawa. 7. Piotrowski A., 1995, Niewydolność oddechowa noworodków, Kraków. 8. Pisula E., 1993, Autyzm. Fakty, wątpliwości, opinie, Warszawa. 9. Piszczek M., 2007, Diagnostyka i wspomaganie rozwoju dziecka. Wybrane zagadnienia, Warszawa. 10. Sadowska L., red., 2004, Neurologiczne metody usprawniania dzieci z zaburzeniami w rozwoju, Wrocław.	
Nakład pracy słuchacza (bilans punktów ECTS)**	
Forma nakładu pracy słuchacza (udział w zajęciach, aktywność itp.)	Obciążenie słuchacza [h]
Praca z asystentem (wykłady + ćwiczenia)	9
Praca własna studenta	41
Sumaryczne obciążenie pracą słuchacza	50
Punkty ECTS za moduł	2

* moduł kształcenia to szeroko rozumiany przedmiot lub grupa przedmiotów. ** 1 punkt ECTS oznacza 25 godzin pracy słuchacza w różnych formach takich jak: uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych, samodzielne wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia, przygotowywanie się do zajęć.

Ad. 4.19. Neuropsychologia osób dorosłych

Nazwa modułu kształcenia/nazwa przedmiotu	Neuropsychologia osób dorosłych
Język modułu kształcenia/język przedmiotu	POLSKI
Opis efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu)	
WIEDZA	Uczestnik studiów zna i rozumie: • podstawowe pojęcia i założenia neuropsychologii klinicznej oraz relacje między strukturą mózgu a funkcjonowaniem poznawczym i emocjonalnym człowieka; • procesy starzenia się mózgu oraz różnice między starzeniem prawidłowym a patologicznym; • zagadnienia psychogerontologii, w tym psychologiczne i społeczne aspekty funkcjonowania osób starszych; • najczęstsze zaburzenia funkcji poznawczych u osób dorosłych i starszych, w szczególności zaburzenia pamięci, uwagi, funkcji wykonawczych oraz języka; • neuropsychologiczne następstwa chorób neurologicznych i neurozwyrodnieniowych, w tym udarów mózgu, choroby Alzheimera i choroby Parkinsona; • podstawowe metody i narzędzia diagnozy neuropsychologicznej stosowane w ocenie funkcjonowania poznawczego osób dorosłych.
UMIEJĘTNOŚCI	Uczestnik studiów potrafi: • rozpoznawać oraz w sposób podstawowy oceniać zmiany funkcji psychicznych zachodzące w ciągu życia człowieka, ze szczególnym uwzględnieniem procesów starzenia się; • przeprowadzać podstawową ocenę funkcjonowania poznawczego osób dorosłych i starszych z wykorzystaniem prostych narzędzi przesiewowych; • analizować wpływ zaburzeń poznawczych i emocjonalnych na funkcjonowanie komunikacyjne oraz codzienne aktywności osób starszych; • nawiązywać profesjonalny kontakt terapeutyczny z osobą starszą z uwzględnieniem jej potrzeb, możliwości poznawczych oraz ograniczeń wynikających z wieku i stanu zdrowia.
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Uczestnik studiów jest gotów do:

	• systematycznego aktualizowania i poszerzania wiedzy zawodowej w związku z postępem badań w neuropsychologii i naukach medycznych; • współpracy z członkami interdyscyplinarnego zespołu diagnostyczno-terapeutycznego w procesie oceny i wsparcia osób dorosłych i starszych; • uwzględniania zasad etycznych oraz odpowiedzialności zawodowej w podejmowaniu decyzji diagnostycznych i terapeutycznych; • krytycznej oceny własnych działań oraz ponoszenia odpowiedzialności za ich skutki w pracy z pacjentem.	
Semestr, w którym modul*) jest realizowany	2	
Forma i sposób realizacji zajęć	A. Forma zajęć: • wykład on line lub w bezpośrednim kontakcie z prowadzącymi	B. Sposób realizacji zajęć: • zajęcia w sali dydaktycznej
Wymagania wstępne i dodatkowe	Realizacja programu studiów zgodnie z planem kształcenia oraz podstawową wiedzą kierunkową	
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów	• 9h wykład	
Stosowane metody dydaktyczne	• wykład / wykład problemowy / wykład konwersatoryjny / wykład z prezentacją multimedialną; • ćwiczenia laboratoryjne: analiza tekstów z dyskusją / metoda projektów / metoda problemowa / analiza przypadków / rozwiązywanie zadań i ich projektowanie.	
Sposób weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych przez słuchaczy	• udział w dyskusji na zajęciach; • udzielanie ustnych odpowiedzi obejmujących zadania i zagadnienia teoretyczne oraz praktyczne ujęte w treściach modułu podczas wykładów i ćwiczeń; • zaliczenie ustne / kolokwium; • wykonanie określonej pracy praktycznej; • egzamin pisemny / wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia.	
Forma i warunki zaliczenia modułu*, w tym zasady	A. Forma zaliczenia: • zaliczenie na ocenę	B. Warunki zaliczenia: • obecność i aktywny udział w zajęciach;

dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia		ustalenie oceny zaliczeniowej z ćwiczeń na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru;
---	--	---

Treści modułu kształcenia (program wykładów, ćwiczeń)**Problematyka wykładów:**

1. Neurobiologiczne i psychospołeczne aspekty starzenia się człowieka.
2. Osobowość, styl życia oraz funkcjonowanie emocjonalne w późnej dorosłości.
3. Starzenie się a funkcje poznawcze — norma i patologia.
4. Zaburzenia komunikacji i funkcji werbalnych w wieku podeszłym.
5. Ocena zmian funkcjonowania psychicznego i poznawczego w późnej dorosłości.
6. Specyfika kontaktu diagnostyczno-terapeutycznego z osobą starszą.
7. Metody diagnozy neuropsychologicznej osób starszych.
8. Postępowanie terapeutyczne i wsparcie osób z zaburzeniami poznawczymi i komunikacyjnymi

Wykaz literatury obowiązkowej i uzupełniającej**Wykaz literatury obowiązkowej:**

1. Bradley W.G., Daroff R.B., Fenichel G.M., Jankovic J., 2006, Neurologia w praktyce klinicznej, t. 1–3, Czelej.
2. Prusiński A., 1998, Neurologia praktyczna, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa.
3. Friedman A., 2004, Choroba Parkinsona. Mechanizmy, rozpoznawanie, leczenie, Czelej
4. Siuda J., Brzęk A., Choroba Parkinsona. Diagnoza i terapia, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2024
5. Siuda J. (red.), Choroba Alzheimerera. Diagnoza i terapia, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2024

Wykaz literatury uzupełniającej:

1. Walsh K., 2008, Neuropsychologia kliniczna, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
2. Pąchalska M., 2008, Rehabilitacja neuropsychologiczna, UMCS, Lublin.
3. A Herzyk. Wprowadzenie do neuropsychologii klinicznej. Wydawnictwo naukowe Scholar, 2005.
4. red. M. Cybulski, N. Waszkiewicz, E. Krajewska-Kuła Psychogeriatrya. PZWL, 2017
5. rusiński A. Praktyczne problemy osób w ieku podeszłym. Czelej, Lublin, 2004.
6. Sobów T. Praktyczna psychogeriatrya: rozpoznawanie i . Wydawnictwo Continuo. Wrocław, 2010

Nakład pracy słuchacza (bilans punktów ECTS)**

Forma nakładu pracy słuchacza (udział w zajęciach, aktywność itp.)	Obciążenie słuchacza [h]
Praca z asystentem (wykłady + ćwiczenia)	9
Praca własna studenta	16
Sumaryczne obciążenie pracą słuchacza	25
Punkty ECTS za moduł	1

* moduł kształcenia to szeroko rozumiany przedmiot lub grupa przedmiotów. ** 1 punkt ECTS oznacza 25 godzin pracy słuchacza w różnych formach takich jak: uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych, samodzielne wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia, przygotowywanie się do zajęć.

Ad. 4.20. Podstawy neurologii osób dorosłych

Nazwa modułu kształcenia/nazwa przedmiotu	Podstawy neurologii osób dorosłych
Język modułu kształcenia/język przedmiotu	POLSKI
Opis efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu)	
WIEDZA	Uczestnik studiów zna i rozumie: • podstawowe zespoły neurologiczne oraz ich znaczenie diagnostyczne w ocenie funkcjonowania ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego; • etiologię, objawy kliniczne oraz przebieg głównych chorób naczyniowych ośrodkowego układu nerwowego, w tym typów i następstw udarów mózgu; • charakterystykę chorób neurodegeneracyjnych i zaburzeń poznawczych przebiegających z deficytami pamięci i komunikacji, w tym choroby Parkinsona i zespołów parkinsonowskich; • objawy oraz przebieg chorób neuronu ruchowego, w szczególności stwardnienia zanikowego bocznego (SLA); • obraz kliniczny chorób nerwowo-mięśniowych, w tym miastenii, oraz ich wpływ na funkcjonowanie ruchowe i komunikacyjne pacjenta; • przebieg chorób demielinizacyjnych ośrodkowego układu nerwowego oraz ich konsekwencje funkcjonalne i neurologiczne.
UMIEJĘTNOŚCI	Uczestnik studiów potrafi: • interpretować podstawowe objawy neurologiczne w odniesieniu do lokalizacji uszkodzeń ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego; • różnicować typy udarów mózgu oraz analizować ich następstwa funkcjonalne i komunikacyjne; • rozpoznawać objawy chorób neuronu ruchowego, w szczególności stwardnienia zanikowego bocznego (SLA), w kontekście zaburzeń mowy i połykania; • analizować obraz kliniczny zespołów otępiennych oraz oceniać ich wpływ na funkcjonowanie poznawcze i komunikacyjne pacjenta; • interpretować objawy chorób nerwowo-mięśniowych, w tym miastenii, oraz uwzględniać możliwości leczenia w planowaniu postępowania terapeutycznego;

	• różnicować choroby demielinizacyjne ośrodkowego układu nerwowego oraz analizować ich przebieg kliniczny i konsekwencje funkcjonalne.	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Uczestnik studiów jest gotów do: • systematycznego aktualizowania i poszerzania wiedzy zawodowej w związku z postępem badań w neurologii i naukach medycznych; • współpracy z członkami interdyscyplinarnego zespołu diagnostyczno-terapeutycznego w procesie opieki nad pacjentem neurologicznym; • uwzględniania zasad etycznych oraz odpowiedzialności zawodowej w podejmowaniu decyzji diagnostycznych i terapeutycznych; • krytycznej oceny własnych działań oraz ponoszenia odpowiedzialności za podejmowane decyzje w pracy klinicznej.	
Semestr, w którym modul*) jest realizowany	2	
Forma i sposób realizacji zajęć	A. Forma zajęć: • wykład on line lub w bezpośrednim kontakcie z prowadzącymi	B. Sposób realizacji zajęć: • zajęcia w sali dydaktycznej • zajęcia w oddziałach klinicznych
Wymagania wstępne i dodatkowe	Realizacja programu studiów zgodnie z planem kształcenia oraz podstawową wiedzą kierunkową	
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów	• 9h wykład	
Stosowane metody dydaktyczne	• wykład / wykład problemowy / wykład konwersatoryjny / wykład z prezentacją multimedialną; • ćwiczenia laboratoryjne: analiza tekstów z dyskusją / metoda projektów / metoda problemowa / analiza przypadków / rozwiązywanie zadań i ich projektowanie.	

Sposób weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych przez słuchaczy	• udział w dyskusji na zajęciach; • udzielanie ustnych odpowiedzi obejmujących zadania i zagadnienia teoretyczne oraz praktyczne ujęte w treściach modułu podczas wykładów i ćwiczeń; • zaliczenie ustne / kolokwium; • wykonanie określonej pracy praktycznej; • egzamin pisemny / wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia.	
Forma i warunki zaliczenia modułu*, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia	A. Forma zaliczenia: • Zaliczenie na ocenę	B. Warunki zaliczenia: • obecność i aktywny udział w zajęciach; • ustalenie oceny zaliczeniowej z ćwiczeń na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru;

Treści modułu kształcenia (program wykładów, ćwiczeń)	
Problematyka wykładów: 1. Ocena stanu neurologicznego pacjenta dorosłego oraz zespoły neurologiczne. 2. Choroby naczyniowe ośrodkowego układu nerwowego. 3. Choroby neurozwyrodnieniowe i zespoły otępienne. 4. Choroby demielinizacyjne ośrodkowego układu nerwowego. 5. Choroby neuronu ruchowego i choroby nerwowo-mięśniowe. 6. Zaburzenia transmisji nerwowo-mięśniowej. 7. Rehabilitacja neurologiczna oraz edukacja pacjenta i jego rodziny.	
Wykaz literatury obowiązkowej i uzupełniającej	
Wykaz literatury obowiązkowej: 1. Bradley W.G., Daroff R.B., Fenichel G.M., Jankovic J., 2006, Neurologia w praktyce klinicznej, t. 1–3, Czelej. 2. Fuller G., 2009, Badanie neurologiczne, Elsevier Urban & Partner, Wrocław. 3. Prusiński A., 1998, Neurologia praktyczna, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa. 4. Friedman A., 2004, Choroba Parkinsona. Mechanizmy, rozpoznawanie, leczenie, Czelej 5. Siuda J., Brząk A., Choroba Parkinsona. Diagnoza i terapia, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2024 6. Siuda J. (red.), Choroba Alzheimerera. Diagnoza i terapia, PZWL Wydawnictwo Lekarskie, Warszawa 2024	
Wykaz literatury uzupełniającej: 1. Walsh K., 2008, Neuropsychologia kliniczna, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne. 2. Pąchalska M., 2008, Rehabilitacja neuropsychologiczna, UMCS, Lublin.	
Nakład pracy słuchacza (bilans punktów ECTS)**	
Forma nakładu pracy słuchacza (udział w zajęciach, aktywność itp.)	Obciążenie słuchacza [h]
Praca z asystentem (wykłady + ćwiczenia)	9
Praca własna studenta	16
Sumaryczne obciążenie pracą słuchacza	25
Punkty ECTS za moduł	1

* moduł kształcenia to szeroko rozumiany przedmiot lub grupa przedmiotów. ** 1 punkt ECTS oznacza 25 godzin pracy słuchacza w różnych formach takich jak: uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych, samodzielne wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia, przygotowywanie się do zajęć.

Ad. 4.21. Podstawy pierwszej pomocy

Nazwa modułu kształcenia/nazwa przedmiotu	Pierwsza pomoc w stanach zagrożenia życia i zdrowia
Język modułu kształcenia/język przedmiotu	POLSKI
Opis efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu)	
WIEDZA	Uczestnik studiów zna i rozumie: • algorytmy podstawowych zabiegów resuscytacyjnych u osób dorosłych oraz dzieci, zgodnie z aktualnymi wytycznymi postępowania w stanach nagłego zagrożenia życia; • zasady udzielania pierwszej pomocy w przypadku urazów i zranień oraz postępowania w najczęstszych stanach nagłych; • zasady postępowania oraz manewry stosowane w przypadku niedrożności dróg oddechowych spowodowanej obecnością ciała obcego u dorosłych i dzieci; • elementy łańcucha przeżycia oraz ich znaczenie dla zwiększenia szans przeżycia osoby poszkodowanej
UMIEJĘTNOŚCI	Uczestnik studiów potrafi: • ocenić stan świadomości oraz podstawowe funkcje życiowe poszkodowanego; • udrożnić drogi oddechowe oraz ocenić obecność i jakość oddechu u pacjenta; • przeprowadzić podstawowe zabiegi resuscytacyjne u dorosłych i dzieci zgodnie z aktualnymi wytycznymi; • zastosować pozycję bezpieczną u osoby nieprzytomnej oddychającej; • udzielić pierwszej pomocy w przypadku urazów poprzez zaopatrzenie rany oraz unieruchomienie kończyny; • skutecznie komunikować się z pacjentem, jego rodziną, świadkami zdarzenia oraz członkami zespołu ratunkowego; • podejmować działania zgodnie z zasadami łańcucha przeżycia w różnych sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia.
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Uczestnik studiów jest gotów do: • systematycznego aktualizowania i poszerzania wiedzy oraz doskonalenia umiejętności w zakresie udzielania pierwszej pomocy;

	- wykorzystywania zdobytej wiedzy i umiejętności w praktyce w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia; - współpracy zespołowej oraz pełnienia określonych ról w zespole ratunkowym zgodnie z posiadanymi kompetencjami; - podejmowania odpowiedzialnych decyzji oraz ponoszenia odpowiedzialności za własne działania podczas udzielania pomocy; - krytycznej oceny własnych kompetencji oraz rozpoznawania potrzeby dalszego doskonalenia zawodowego.	
Semestr, w którym moduł*) jest realizowany	2	
Forma i sposób realizacji zajęć	A. Forma zajęć: - wykład on line lub w bezpośrednim kontakcie z prowadzącymi - ćwiczenia	B. Sposób realizacji zajęć: - zajęcia w sali dydaktycznej - zajęcia w sali ćwiczeń
Wymagania wstępne i dodatkowe	Realizacja programu studiów zgodnie z planem kształcenia oraz podstawową wiedzą kierunkową	
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów	4h wykład 4h ćwiczenia	
Stosowane metody dydaktyczne	- wykład / wykład problemowy / wykład konwersatoryjny / wykład z prezentacją multimedialną; - ćwiczenia laboratoryjne: analiza tekstów z dyskusją / metoda projektów / metoda problemowa / analiza przypadków / rozwiązywanie zadań i ich projektowanie.	
Sposób weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych przez słuchaczy	- udział w dyskusji na zajęciach; - udzielanie ustnych odpowiedzi obejmujących zadania i zagadnienia teoretyczne oraz praktyczne ujęte w treściach modułu podczas wykładów i ćwiczeń; - zaliczenie ustne / kolokwium; - wykonanie określonej pracy praktycznej; - egzamin pisemny / wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia.	
Forma i warunki zaliczenia modułu*, w tym zasady	B. Forma zaliczenia: zaliczenie	B. Warunki zaliczenia: obecność i aktywny udział w zajęciach;

dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia		ustalenie oceny zaliczeniowej z ćwiczeń na podstawie ocen częściowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru;
---	--	---

Treści modułu kształcenia (program wykładów, ćwiczeń)	
Problematyka wykładów: 1. System Państwowego Ratownictwa Medycznego oraz zasady wzywania służb ratunkowych 2. Aspekty prawne i bezpieczeństwo udzielania pierwszej pomocy 3. Ocena stanu poszkodowanego i zasady postępowania w miejscu zdarzenia 4. Podstawowe procedury urazowe w pierwszej pomocy Problematyka ćwiczeń: 1. Ocena stanu poszkodowanego oraz bezprzysiężne udrażnianie dróg oddechowych u dorosłych i dzieci 2. Podstawowe zabiegi resuscytacyjne (BLS) u dorosłych i dzieci 3. Zastosowanie automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) 4. Pozycja bezpieczna i postępowanie z pacjentem nieprzytomnym	
Wykaz literatury obowiązkowej i uzupełniającej	
Wykaz literatury obowiązkowej: 1. Goniewicz M. Pierwsza pomoc. Podręcznik dla studentów. Wydawnictwo Lekarskie PZWL (pozycja jest w ofercie PZWL). 2. Andres J. (red.) / Janusz Andres – Pierwsza pomoc i resuscytacja krążeniowo-oddechowa. Podręcznik dla studentów. 3. European Resuscitation Council (ERC). European Resuscitation Council Guidelines 2021. Wykaz literatury uzupełniającej: 1. Alson R.L., Han K., Campbell J.E. ITLS International Trauma Life Support. Ratownictwo przedszpitalne w urazach.	
Nakład pracy słuchacza (bilans punktów ECTS)**	
Forma nakładu pracy słuchacza (udział w zajęciach, aktywność itp.)	Obciążenie słuchacza [h]
Praca z asystentem (wykłady + ćwiczenia)	8
Praca własna studenta	17
Sumaryczne obciążenie pracą słuchacza	25
Punkty ECTS za moduł	1

* moduł kształcenia to szeroko rozumiany przedmiot lub grupa przedmiotów. ** 1 punkt ECTS oznacza 25 godzin pracy słuchacza w różnych formach takich jak: uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych, samodzielne wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia, przygotowywanie się do zajęć.

Ad. 4.22. Podstawy psychologii rozwojowej

Nazwa modułu kształcenia/nazwa przedmiotu	Podstawy psychologii rozwojowej
Język modułu kształcenia/język przedmiotu	POLSKI
Opis efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu)	
WIEDZA	Uczestnik studiów zna i rozumie: • podstawowe paradygmaty i koncepcje teoretyczne w psychologii rozwojowej oraz kryteria różnicowania normy rozwojowej i zaburzeń rozwoju; • etapy rozwoju człowieka w cyklu życia, ze szczególnym uwzględnieniem okresu dzieciństwa i adolescencji; • przebieg oraz uwarunkowania rozwoju poznawczego (w tym rozwoju mowy i komunikacji), fizycznego, emocjonalnego i społecznego.
UMIEJĘTNOŚCI	Uczestnik studiów potrafi: • posługiwać się właściwą terminologią oraz klasyfikacjami stosowanymi w opisie etapów rozwoju człowieka; • rozpoznawać i analizować prawidłowy oraz zaburzony przebieg rozwoju w obszarze poznawczym, emocjonalnym, społecznym i komunikacyjnym; • interpretować podstawowe paradygmaty i koncepcje psychologii rozwojowej w analizie funkcjonowania dziecka i osoby dorosłej; • formułować wnioski dotyczące przebiegu rozwoju człowieka na podstawie obserwacji i analizy jego funkcjonowania.
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Uczestnik studiów jest gotów do: • krytycznej oceny zakresu posiadanej wiedzy i umiejętności oraz rozpoznawania potrzeby dalszego doskonalenia kompetencji zawodowych; • systematycznego aktualizowania wiedzy oraz otwartości na nowe idee i weryfikowania własnych opinii w świetle dostępnych danych naukowych i argumentów merytorycznych; • pracy zespołowej i współpracy interdyscyplinarnej w procesie wspierania rozwoju dziecka; • budowania partnerskiej współpracy z rodzicem lub opiekunem dziecka, opartej na szacunku i zrozumieniu jego potrzeb; • uważnego i empatycznego słuchania rodzica oraz uwzględniania jego perspektywy w procesie diagnostycznym i wspierającym rozwój dziecka.

Semestr, w którym modul*) jest realizowany	1	
Forma i sposób realizacji zajęć	A. Forma zajęć: wykład on line lub w bezpośrednim kontakcie z prowadzącymi	B. Sposób realizacji zajęć: zajęcia w sali dydaktycznej
Wymagania wstępne i dodatkowe	Realizacja programu studiów zgodnie z planem kształcenia oraz podstawową wiedzą kierunkową	
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów	9h wykład	
Stosowane metody dydaktyczne	- wykład / wykład problemowy / wykład konwersatoryjny / wykład z prezentacją multimedialną; - ćwiczenia laboratoryjne: analiza tekstów z dyskusją / metoda projektów / metoda problemowa / analiza przypadków / rozwiązywanie zadań i ich projektowanie.	
Sposób weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych przez słuchaczy	- udział w dyskusji na zajęciach; - udzielanie ustnych odpowiedzi obejmujących zadania i zagadnienia teoretyczne oraz praktyczne ujęte w treściach modułu podczas wykładów i ćwiczeń; - zaliczenie ustne / kolokwium; - wykonanie określonej pracy praktycznej; - egzamin pisemny / wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia.	
Forma i warunki zaliczenia modułu*, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia	A. Forma zaliczenia: zaliczenie	B. Warunki zaliczenia: - obecność i aktywny udział w zajęciach; - ustalenie oceny zaliczeniowej z ćwiczeń na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru;

Treści modułu kształcenia (program wykładów, ćwiczeń)	
Problematyka wykładów: 1. Natura rozwoju psychicznego i zmiany rozwojowej 2. Teorie rozwoju psychicznego 3. Rozwój człowieka wczesne dzieciństwo i średnie dzieciństwo 4. Rozwój człowieka młodszy wiek szkolnym i wczesna dorosłość 5. Normatywny i nienormatywny rozwój mowy i komunikacji	
Wykaz literatury obowiązkowej i uzupełniającej	
Wykaz literatury obowiązkowej: 1. Trempała J., 2011, <i>Psychologia rozwoju człowieka</i>, Wydawnictwo Naukowe PWN. 2. Eliot L., 2010, <i>Co tam się dzieje? Jak rozwija się mózg i umysł w pierwszych pięciu latach życia</i>, Media Rodzina. 3. Borkowska A. R., Grzegorzewska I., Cierpiakowska L., 2025, <i>Psychologia kliniczna dzieci i młodzieży</i>, Wydawnictwo Naukowe PWN. Wykaz literatury uzupełniającej: 1. Chrzan-Dętkoś M., 2012, <i>Wcześniejsi. Rozwój psychoruchowy w pierwszych latach życia</i>, Harmonia Universalis. 2. Kmita G., 2013, <i>Od zaciekawienia do zaangażowania. O rozwoju samoregulacji w interakcjach z rodzicami niemowląt</i>, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego	
Nakład pracy słuchacza (bilans punktów ECTS)**	
Forma nakładu pracy słuchacza (udział w zajęciach, aktywność itp.)	Obciążenie słuchacza [h]
Praca z asystentem (wykłady + ćwiczenia)	9
Praca własna studenta	16
Sumaryczne obciążenie pracą słuchacza	25
Punkty ECTS za moduł	1

* moduł kształcenia to szeroko rozumiany przedmiot lub grupa przedmiotów. ** 1 punkt ECTS oznacza 25 godzin pracy słuchacza w różnych formach takich jak: uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych, samodzielne wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia, przygotowywanie się do zajęć.

Ad. 4.23. Radiologiczna ocena zaburzeń połykania oraz podstawy diagnostyki radiologicznej OUN w pediatrii.

Nazwa modułu kształcenia/nazwa przedmiotu	Radiologiczna ocena zaburzeń połykania oraz podstawy diagnostyki radiologicznej OUN w pediatrii.
Język modułu kształcenia/język przedmiotu	POLSKI
Opis efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu)	
WIEDZA	Uczestnik studiów zna i rozumie: • podstawy anatomii radiologicznej ośrodkowego układu nerwowego oraz jej znaczenie w ocenie rozwoju i patologii u dzieci i młodzieży; • podstawowe metody obrazowania OUN, w tym tomografię komputerową, rezonans magnetyczny oraz angiografię cyfrową subtrakcyjną; • wskazania, przeciwwskazania oraz możliwe działania niepożądane badań obrazowych OUN, z uwzględnieniem specyfiki diagnostyki pediatrycznej; • zaawansowane techniki obrazowania OUN, w tym angiografię TK i MR, perfuzję TK i MR, obrazowanie dyfuzyjne, spektroskopię MR, traktografię MR oraz obrazowanie funkcjonalne BOLD; • obraz radiologiczny wrodzonych i nabytych patologii ośrodkowego układu nerwowego prowadzących do neurogennych zaburzeń mowy i połykania u dzieci
UMIEJĘTNOŚCI	Uczestnik studiów potrafi: • planować schemat badań obrazowych u pacjentów pediatrycznych z neurogennymi zaburzeniami mowy i połykania, z uwzględnieniem wskazań, przeciwwskazań oraz specyfiki wieku rozwojowego; • przygotować pacjenta oraz jego opiekunów do badań obrazowych, uwzględniając zasady bezpieczeństwa i współpracy w diagnostyce pediatrycznej; • interpretować wyniki badań obrazowych ośrodkowego układu nerwowego i badań radiologicznych oceny połykania w odniesieniu do obrazu klinicznego pacjenta.
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Uczestnik studiów jest gotów do: • krytycznej oceny zakresu posiadanej wiedzy i umiejętności oraz korzystania z konsultacji specjalistycznych w sytuacjach wymagających pogłębionej diagnostyki;

	• systematycznego aktualizowania wiedzy zawodowej w związku z rozwojem metod diagnostyki obrazowej i postępem nauk medycznych; • otwartości na nowe idee oraz weryfikowania własnych opinii w świetle aktualnych danych naukowych i argumentów merytorycznych; • współpracy w interdyscyplinarnym zespole diagnostyczno-terapeutycznym w procesie oceny i planowania postępowania wobec pacjenta pediatrycznego.	
Semestr, w którym moduł*) jest realizowany	1	
Forma i sposób realizacji zajęć	A. Forma zajęć: • wykład on line lub w bezpośrednim kontakcie z prowadzącymi	B. Sposób realizacji zajęć: • zajęcia w sali dydaktycznej
Wymagania wstępne i dodatkowe	Realizacja programu studiów zgodnie z planem kształcenia oraz podstawową wiedzą kierunkową	
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów	• 3h wykład	
Stosowane metody dydaktyczne	• wykład / wykład problemowy / wykład konwersatoryjny / wykład z prezentacją multimedialną; • ćwiczenia laboratoryjne: analiza tekstów z dyskusją / metoda projektów / metoda problemowa / analiza przypadków / rozwiązywanie zadań i ich projektowanie.	
Sposób weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych przez słuchaczy	• udział w dyskusji na zajęciach; • udzielanie ustnych odpowiedzi obejmujących zadania i zagadnienia teoretyczne oraz praktyczne ujęte w treściach modułu podczas wykładów i ćwiczeń; • zaliczenie ustne / kolokwium; • wykonanie określonej pracy praktycznej; • egzamin pisemny / wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia.	
Forma i warunki zaliczenia modułu*, w tym zasady	C. Forma zaliczenia: • zaliczenie	B. Warunki zaliczenia: • obecność i aktywny udział w zajęciach;

dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia		ustalenie oceny zaliczeniowej z ćwiczeń na podstawie ocen częściowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru;
---	--	---

Treści modułu kształcenia (program wykładów, ćwiczeń)	
Problematyka wykładów: 1. Podstawy neuroanatomii radiologicznej 2. Podstawowe metody morfologiczne obrazowania OUN: USG, Tomografia Komputerowa, Rezonans Magnetyczny, Obrazowanie naczyniowe: możliwości, wskazania, przeciwwskazania, wykonanie badań u dzieci 3. Zaawansowane techniki obrazowania czynnościowego: perfuzja TK i MR, spektroskopia, obrazowanie dyfuzyjne, traktografia MR, badania czynnościowe - BOLD 4. Obraz radiologiczny u dzieci i dorosłych w wybranych patologiach związanych z zaburzeniami mowy: • wady wrodzone OUN • urazy • stany zapalne mózgu • choroby metaboliczne • choroby naczyniopochodne • choroby neurodegeneracyjne	
Wykaz literatury obowiązkowej i uzupełniającej	
Wykaz literatury obowiązkowej: 1. Radiologia, Diagnostyka obrazowa RTG, TK, USG i MR red nauk. B.Pruszyński A Cieszanowski PZWL wyd III część ogólna, rozdz. 7 2. Seria diagnostyka obrazowa: Układ nerwowy ośrodkowy PZWL 2013 wyd I 3. Anatomia radiologiczna B.Daniel B.Pruszyński PZWL Wykaz literatury uzupełniającej: 1. Atlas funkcjonalny mózgu William W. Orrison William W.Orrison red. wyd. pol. Jerzy Walecki red. PZWL Wydawnictwo Warszawa 2010, wyd.1	
Nakład pracy słuchacza (bilans punktów ECTS)**	
Forma nakładu pracy słuchacza (udział w zajęciach, aktywność itp.)	Obciążenie słuchacza [h]
Praca z asystentem (wykłady + ćwiczenia)	3
Praca własna studenta	22
Sumaryczne obciążenie pracą słuchacza	25
Punkty ECTS za moduł	1

* moduł kształcenia to szeroko rozumiany przedmiot lub grupa przedmiotów. ** 1 punkt ECTS oznacza 25 godzin pracy słuchacza w różnych formach takich jak: uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych, samodzielne wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia, przygotowywanie się do zajęć.

Ad. 4.24. Wczesna interwencja i opieka logopedyczna

Nazwa modułu kształcenia/nazwa przedmiotu	Wczesna interwencja i opieka logopedyczna
Język modułu kształcenia/język przedmiotu	POLSKI
Opis efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu)	
WIEDZA	Uczestnik studiów zna i rozumie: • wpływ chorób i zaburzeń rozpoznawanych w okresie noworodkowym oraz niemowlęcym na rozwój funkcji pokarmowych, oddechowych, komunikacyjnych i mowy; • anatomię i fizjologię traktu orofacjalnego w kontekście rozwoju funkcji oralnych i komunikacyjnych; • normę rozwojową oraz najczęstsze zaburzenia w przebiegu funkcji pokarmowych i rozwoju mowy od okresu noworodkowego do 3. roku życia; • przebieg rozwoju psychomotorycznego dziecka w pierwszych latach życia oraz jego znaczenie dla kształtowania komunikacji; • narzędzia diagnostyczne umożliwiające wczesne wykrywanie zaburzeń funkcji pokarmowych, oralnych i mowy; • metody i techniki stosowane w ramach wczesnej interwencji i opieki logopedycznej nad dzieckiem i jego rodziną.
UMIEJĘTNOŚCI	Uczestnik studiów potrafi: • przeprowadzać diagnozę oraz planować i realizować terapię wczesnych zaburzeń funkcji pokarmowych, oralnych i rozwoju mowy u niemowląt oraz małych dzieci; • wykorzystywać wiedzę z zakresu rozwoju psychomotorycznego i komunikacyjnego dziecka w prowadzeniu wczesnej interwencji logopedycznej; • współpracować w interdyscyplinarnym zespole specjalistów w procesie diagnostyki i terapii dzieci z zaburzeniami karmienia oraz opóźnieniami rozwoju komunikacji; • prowadzić edukację i instruktaż rodziców lub opiekunów w zakresie wspierania rozwoju funkcji oralnych i komunikacyjnych dziecka w warunkach domowych.
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Uczestnik studiów jest gotów do:

	• krytycznej oceny zakresu posiadanej wiedzy i umiejętności oraz systematycznego doskonalenia kompetencji zawodowych w obszarze wczesnej interwencji; • otwartości na nowe idee oraz weryfikowania własnych opinii w świetle aktualnych danych naukowych i argumentów merytorycznych; • pracy zespołowej i współpracy interdyscyplinarnej w procesie diagnostyki i terapii małego dziecka; • budowania partnerskiej współpracy z rodzicami lub opiekunami dziecka oraz wspierania ich w procesie terapeutycznym; • empatycznego i uważnego słuchania rodzica oraz uwzględniania jego perspektywy w planowaniu postępowania terapeutycznego.	
Semestr, w którym modul*) jest realizowany	1	
Forma i sposób realizacji zajęć	A. Forma zajęć: • wykład on line lub w bezpośrednim kontakcie z prowadzącymi • ćwiczenia	B. Sposób realizacji zajęć: • zajęcia w sali dydaktycznej • zajęcia w oddziałach klinicznych
Wymagania wstępne i dodatkowe	Realizacja programu studiów zgodnie z planem kształcenia oraz podstawową wiedzą kierunkową	
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów	• 6h wykład • 6h ćwiczenia	
Stosowane metody dydaktyczne	• wykład / wykład problemowy / wykład konwersatoryjny / wykład z prezentacją multimedialną; • ćwiczenia laboratoryjne: analiza tekstów z dyskusją / metoda projektów / metoda problemowa / analiza przypadków / rozwiązywanie zadań i ich projektowanie.	
Sposób weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych przez słuchaczy	• udział w dyskusji na zajęciach; • udzielanie ustnych odpowiedzi obejmujących zadania i zagadnienia teoretyczne oraz praktyczne ujęte w treściach modułu podczas wykładów i ćwiczeń; • zaliczenie ustne / kolokwium; • wykonanie określonej pracy praktycznej; • egzamin pisemny / wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia.	

Forma i warunki zaliczenia modułu*, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia	B. Forma zaliczenia: • Zaliczenie na ocenę	B. Warunki zaliczenia: • obecność i aktywny udział w zajęciach; • ustalenie oceny zaliczeniowej z ćwiczeń na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru;
---	--	--

Treści modułu kształcenia (program wykładów, ćwiczeń)**Problematyka wykładów:**

1. Podstawy wczesnej interwencji logopedycznej — założenia, cele oraz organizacja opieki nad dzieckiem z grup ryzyka rozwojowego.
2. Anatomia i fizjologia traktu orofacjalnego oraz rozwój funkcji pokarmowych i komunikacyjnych w pierwszych latach życia.
3. Norma i patologia w rozwoju funkcji pokarmowych i mowy w kontekście rozwoju psychomotorycznego dziecka.
4. Etiologia wczesnych zaburzeń przyjmowania pokarmu i rozwoju mowy — choroby okresu noworodkowego oraz czynniki neurologiczne i rozwojowe.

Problematyka ćwiczeń:

1. Ocena funkcji pokarmowych i komunikacyjnych u niemowląt i małych dzieci — analiza normy i objawów nieprawidłowych.
2. Wykorzystanie narzędzi diagnostycznych w rozpoznawaniu wczesnych zaburzeń karmienia i rozwoju mowy.
3. Planowanie i prowadzenie terapii wczesnych zaburzeń funkcji oralnych i komunikacyjnych z uwzględnieniem etapów rozwoju psychomotorycznego.
4. Postępowanie logopedyczne u dzieci z następstwami chorób okresu noworodkowego.
5. Współpraca interdyscyplinarna oraz edukacja rodziców w procesie wczesnej interwencji logopedycznej

Wykaz literatury obowiązkowej i uzupełniającej**Wykaz literatury obowiązkowej:**

1. Grabias S., Panasiuk J., Woźniak T. (red) Logopedia Standardy Postępowanie Logopedycznego. WUMC-S Lublin 2015
2. Kaczorowska-Bray K. Milewski ST. (red) Wczesna interwencja logopedyczna Harmonia Uniwersalis 2016

Wykaz literatury uzupełniającej:

1. Błęszyński J.J. (red) Medycyna w logopedii Harmonia Uniwersalis 2012
2. Nehring-Gugulska M., Żukowska-Rubik M., Pietkiewicz A. (red) Karmienie piersią w teorii i praktyce Medycyna

Nakład pracy słuchacza (bilans punktów ECTS)**

Forma nakładu pracy słuchacza (udział w zajęciach, aktywność itp.)	Obciążenie słuchacza [h]
Praca z asystentem (wykłady + ćwiczenia)	12
Praca własna studenta	13
Sumaryczne obciążenie pracą słuchacza	25
Punkty ECTS za moduł	1

* moduł kształcenia to szeroko rozumiany przedmiot lub grupa przedmiotów. ** 1 punkt ECTS oznacza 25 godzin pracy słuchacza w różnych formach takich jak: uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych, samodzielne wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia, przygotowywanie się do zajęć.

Ad. 4.25. Wybrane metody rehabilitacji dzieci i młodzieży

Nazwa modułu kształcenia/nazwa przedmiotu	Wybrane metody rehabilitacji dzieci i młodzieży
Język modułu kształcenia/język przedmiotu	POLSKI
Opis efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu)	
WIEDZA	Uczestnik studiów zna i rozumie: • prawidłowy rozwój ruchowy dziecka, w tym rozwój aktywności odruchowej oraz jego znaczenie dla kształtowania funkcji poznawczych i komunikacyjnych; • etiologię oraz obraz kliniczny podstawowych zaburzeń neurorozwojowych występujących u dzieci; • podstawowe metody diagnostyki neurorozwojowej stosowane w rehabilitacji pediatrycznej; • założenia i zastosowanie wybranych metod neurorozwojowych oraz innych form terapii wykorzystywanych w rehabilitacji dzieci i młodzieży; • anatomię, diagnostykę oraz możliwości terapeutyczne w zakresie rehabilitacji układu stomatognatycznego.
UMIEJĘTNOŚCI	Uczestnik studiów potrafi: • oceniać rozwój psychomotoryczny dziecka oraz identyfikować nieprawidłowości w zakresie funkcjonowania neurorozwojowego; • rozpoznawać zaburzenia napięcia mięśniowego oraz dobierać adekwatne pozycje terapeutyczne wspierające prawidłowe wzorce ruchowe; • dobierać i stosować wybrane techniki wykorzystywane w metodach rehabilitacji pediatrycznej; • stosować podstawowe zasady handlingu noworodka i niemowlęcia zgodnie z koncepcją NDT-Bobath oraz przekazywać je rodzicom lub opiekunom; • diagnozować zaburzenia funkcjonowania aparatu orofacjalnego oraz dobierać odpowiednie postępowanie rehabilitacyjne wspierające rozwój funkcji oralnych i komunikacyjnych.
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Uczestnik studiów jest gotów do: • pracy w interdyscyplinarnym zespole terapeutycznym w procesie diagnostyki i rehabilitacji dziecka; • nawiązywania kontaktu terapeutycznego z dzieckiem w sposób dostosowany do jego wieku rozwojowego, możliwości poznawczych i emocjonalnych;

	• budowania partnerskiej współpracy z rodzicami lub opiekunami dziecka oraz uwzględniania ich roli w procesie terapeutycznym; • podejmowania odpowiedzialnych działań terapeutycznych z uwzględnieniem dobra i bezpieczeństwa dziecka; • systematycznego doskonalenia kompetencji zawodowych w związku z rozwojem metod rehabilitacji pediatricznej.	
Semestr, w którym modul*) jest realizowany	1	
Forma i sposób realizacji zajęć	A. Forma zajęć: • wykład on line lub w bezpośrednim kontakcie z prowadzącymi • ćwiczenia	B. Sposób realizacji zajęć: • zajęcia w sali dydaktycznej • zajęcia w oddziałach klinicznych
Wymagania wstępne i dodatkowe	Realizacja programu studiów zgodnie z planem kształcenia oraz podstawową wiedzą kierunkową	
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów	• 7h wykład • 6h ćwiczenia	
Stosowane metody dydaktyczne	• wykład / wykład problemowy / wykład konwersatoryjny / wykład z prezentacją multimedialną; • ćwiczenia laboratoryjne: analiza tekstów z dyskusją / metoda projektów / metoda problemowa / analiza przypadków / rozwiązywanie zadań i ich projektowanie.	
Sposób weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych przez słuchaczy	• udział w dyskusji na zajęciach; • udzielanie ustnych odpowiedzi obejmujących zadania i zagadnienia teoretyczne oraz praktyczne ujęte w treściach modułu podczas wykładów i ćwiczeń; • zaliczenie ustne / kolokwium; • wykonanie określonej pracy praktycznej; • egzamin pisemny / wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia.	
Forma i warunki zaliczenia modułu*, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia	A. Forma zaliczenia: • zaliczenie	B. Warunki zaliczenia: • obecność i aktywny udział w zajęciach; • ustalenie oceny zaliczeniowej z ćwiczeń na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru;

Treści modułu kształcenia (program wykładów, ćwiczeń)

Problematyka wykładów:

1. Prawidłowy rozwój psychomotoryczny dziecka oraz rozwój aktywności odruchowej w pierwszych latach życia.
2. Nieprawidłowy rozwój ruchowy i zaburzenia napięcia mięśniowego — mechanizmy powstawania oraz konsekwencje funkcjonalne.
3. Diagnostyka zaburzeń neurorozwojowych w wieku dziecięcym.
4. Wybrane metody neurorehabilitacji pediatrycznej — założenia, wskazania i możliwości terapeutyczne.
5. Anatomia, diagnostyka i rehabilitacja układu stomatognatycznego w kontekście rozwoju funkcji oralnych i komunikacyjnych.

Problematyka ćwiczeń:

1. Ocena rozwoju psychomotorycznego dziecka oraz analiza aktywności odruchowej w praktyce klinicznej.
2. Diagnostyka zaburzeń napięcia mięśniowego oraz dobór pozycji terapeutycznych i technik neurorehabilitacyjnych.
3. Zastosowanie wybranych metod neurorehabilitacji pediatrycznej w pracy z dzieckiem z zaburzeniami neurorozwojowymi.
4. Handling noworodka i niemowlęcia według koncepcji neurorozwojowych — praktyczne zastosowanie oraz edukacja rodziców.
5. Ocena funkcjonowania aparatu stomatognatycznego oraz dobór postępowania terapeutycznego wspierającego rozwój funkcji oralnych.

Wykaz literatury obowiązkowej i uzupełniającej

Wykaz literatury obowiązkowej:

1. Matyja M., Domagalska M., 2011, Podstawy usprawniania neurorozwojowego według Berty i Karela Bobathów, wyd. III, AWF Katowice, Katowice.
2. Gogola A., Matyja M., 2010, Edukacja sensomotoryczna niemowląt, wyd. IV, AWF Katowice, Katowice.
3. Banaszek G., 2004, Rozwój niemowląt i jego zaburzenia a rehabilitacja metodą Vojty, wyd. IV, Alfa Medica Press, Bielsko-Biała.
4. Nowotny J., 2005, Podstawy fizjoterapii, cz. 3: Wybrane formy fizjoterapii, wyd. I, Kasper, Kraków.
5. Zawitkowski P., 2002, Poradnik opieki i pielęgnacji małego dziecka, wyd. II, Instytut Matki i Dziecka oraz Polskie Stowarzyszenie Terapeutów NDT-SI, Warszawa

Wykaz literatury uzupełniającej:

1. Gorzechowski K., 2016, Rehabilitacja stomatologiczna, wyd. I, Hargo, Białystok.
2. Sobotta J., Paulsen F., Waschke J., 2012, Atlas anatomii człowieka Sobotta, t. 3: Głowa, szyja i układ nerwowy, wyd. IV, Edra Urban & Partner, Wrocław.

Nakład pracy słuchacza (bilans punktów ECTS)**

Forma nakładu pracy słuchacza (udział w zajęciach, aktywność itp.)	Obciążenie słuchacza [h]
Praca z asystentem (wykłady + ćwiczenia)	13
Praca własna studenta	15

Summaryczne obciążenie pracą słuchacza	25
Punkty ECTS za modul	1

* modul kształcenia to szeroko rozumiany przedmiot lub grupa przedmiotów. ** 1 punkt ECTS oznacza 25 godzin pracy słuchacza w różnych formach takich jak: uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych, samodzielne wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia, przygotowywanie się do zajęć.

Ad. 4.26. Wybrane metody rehabilitacji osób dorosłych

Nazwa modułu kształcenia/nazwa przedmiotu	Wybrane metody rehabilitacji osób dorosłych
Język modułu kształcenia/język przedmiotu	POLSKI
Opis efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu)	
WIEDZA	Uczestnik studiów zna i rozumie: • cele, założenia oraz możliwości zastosowania wybranych metod rehabilitacji neurologicznej osób dorosłych, w szczególności koncepcji PNF, NDT-Bobath oraz metody Wojty; • znaczenie specjalistycznych metod rehabilitacyjnych w terapii pacjentów neurologicznych z zaburzeniami mowy, komunikacji i połykania; • zastosowanie metod rehabilitacji neurologicznej w usprawnianiu funkcji oddechowych oraz orofacjalnych u pacjentów z uszkodzeniami ośrodkowego i obwodowego układu nerwowego.
UMIEJĘTNOŚCI	Uczestnik studiów potrafi: • analizować i interpretować postępowanie terapeutyczne z wykorzystaniem specjalistycznych metod rehabilitacji neurologicznej u pacjentów dorosłych; • planować terapię neurologopedyczną z zastosowaniem elementów metod PNF, NDT-Bobath oraz Wojty, adekwatnie do potrzeb funkcjonalnych pacjenta; • prowadzić ćwiczenia terapeutyczne z wykorzystaniem wybranych technik rehabilitacyjnych wspierających funkcje oddechowe, orofacjalne oraz komunikacyjne pacjentów neurologicznych; • dobierać metody i techniki terapeutyczne w zależności od stanu neurologicznego, możliwości funkcjonalnych oraz celów terapii.
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Uczestnik studiów jest gotów do: • uwzględniania zasad etycznych oraz odpowiedzialności zawodowej w planowaniu i realizacji postępowania terapeutycznego wobec pacjentów neurologicznych; • krytycznej oceny własnych działań terapeutycznych oraz ponoszenia odpowiedzialności za ich skutki; • efektywnej organizacji własnej pracy terapeutycznej oraz doskonalenia sposobów jej realizacji w celu zwiększenia skuteczności oddziaływań rehabilitacyjnych

Semestr, w którym moduł*) jest realizowany	2	
Forma i sposób realizacji zajęć	A. Forma zajęć: • wykład • ćwiczenia	B. Sposób realizacji zajęć: • zajęcia w sali dydaktycznej • zajęcia w oddziałach klinicznych
Wymagania wstępne i dodatkowe	Realizacja programu studiów zgodnie z planem kształcenia oraz podstawową wiedzą kierunkową	
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów	• 4h wykład • 6h ćwiczenia	
Stosowane metody dydaktyczne	• wykład / wykład problemowy / wykład konwersatoryjny / wykład z prezentacją multimedialną; • ćwiczenia laboratoryjne: analiza tekstów z dyskusją / metoda projektów / metoda problemowa / analiza przypadków / rozwiązywanie zadań i ich projektowanie.	
Sposób weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych przez słuchaczy	• udział w dyskusji na zajęciach; • udzielanie ustnych odpowiedzi obejmujących zadania i zagadnienia teoretyczne oraz praktyczne ujęte w treściach modułu podczas wykładów i ćwiczeń; • zaliczenie ustne / kolokwium; • wykonanie określonej pracy praktycznej; • egzamin pisemny / wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia.	
Forma i warunki zaliczenia modułu*, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia	B. Forma zaliczenia: • zaliczenie	B. Warunki zaliczenia: • obecność i aktywny udział w zajęciach; • ustalenie oceny zaliczeniowej z ćwiczeń na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru;

Treści modułu kształcenia (program wykładów, ćwiczeń)	
Problematyka wykładów: 1. Główne cele i założenia specjalnych metod rehabilitacji. 2. Wspomaganie terapii zaburzeń mowy z zastosowaniem specjalnych metod rehabilitacji 3. Wspomaganie terapii dysfagii z zastosowaniem elementów specjalnych metod rehabilitacji. 4. Zastosowanie specjalnych metod rehabilitacji przy terapii oddechowej. Problematyka ćwiczeń: 1. Specjalne metody rehabilitacji w praktyce neurologopedycznej. 2. Wspomaganie terapii zaburzeń mowy z zastosowaniem specjalnych metod rehabilitacji. 3. Wspomaganie terapii dysfagii z zastosowaniem elementów specjalnych metod rehabilitacji. 4. Zastosowanie specjalnych metod rehabilitacji przy terapii oddechowej.	
Wykaz literatury obowiązkowej i uzupełniającej	
Wykaz literatury obowiązkowej: 1. Susan S. Adler, 2009, PNF w praktyce, Warszawa. Wykaz literatury uzupełniającej: 1. Matyja M., Domagalska M., 2011, Podstawy usprawniania neurorozwojowego według Berty i Karela Bobathów, AWF Katowice. 2. Nowotny J., 2005, Podstawy fizjoterapii, cz. 3: Wybrane formy fizjoterapii, Kasper, Kraków	
Nakład pracy słuchacza (bilans punktów ECTS)**	
Forma nakładu pracy słuchacza (udział w zajęciach, aktywność itp.)	Obciążenie słuchacza [h]
Praca z asystentem (wykłady + ćwiczenia)	10
Praca własna studenta	15
Sumaryczne obciążenie pracą słuchacza	25
Punkty ECTS za modul	1

* moduł kształcenia to szeroko rozumiany przedmiot lub grupa przedmiotów. ** 1 punkt ECTS oznacza 25 godzin pracy słuchacza w różnych formach takich jak: uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych, samodzielne wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia, przygotowywanie się do zajęć

Ad. 4.27. Zaburzenia mowy w chorobach neurozwyrodnieniowych

Nazwa modułu kształcenia/nazwa przedmiotu	Zaburzenia mowy w chorobach neurozwyrodnieniowych
Język modułu kształcenia/język przedmiotu	POLSKI
Opis efektów kształcenia dla modułu (przedmiotu)	
WIEDZA	Uczestnik studiów zna i rozumie: • budowę oraz funkcjonowanie ośrodkowego układu nerwowego w kontekście mechanizmów komunikacji językowej oraz wyższych funkcji poznawczych; • mózgową organizację funkcji językowych oraz poznawczych i ich zaburzenia w przebiegu chorób neurozwyrodnieniowych; • mechanizmy powstawania zaburzeń mowy i komunikacji w chorobach neurodegeneracyjnych, w szczególności w zespołach otępiennych oraz chorobach układu pozapiramidowego i neuronu ruchowego; • zasady diagnozy neurologopedycznej zaburzeń mowy i komunikacji w przebiegu chorób neurozwyrodnieniowych; • metody i strategie terapii neurologopedycznej pacjentów z zaburzeniami mowy w chorobach neurodegeneracyjnych; • współwystępowanie zaburzeń językowych, poznawczych i komunikacyjnych w przebiegu postępujących procesów chorobowych ośrodkowego układu nerwowego.
UMIEJĘTNOŚCI	Uczestnik studiów potrafi: • oceniać i diagnozować zaburzenia mowy oraz komunikacji występujące w przebiegu chorób neurozwyrodnieniowych; • analizować objawy językowe i poznawcze pacjentów oraz różnicować zaburzenia komunikacji wynikające z postępujących uszkodzeń ośrodkowego układu nerwowego; • planować terapię neurologopedyczną adekwatnie do etapu choroby, możliwości funkcjonalnych pacjenta oraz dynamiki procesu neurodegeneracyjnego; • dobierać metody, formy i środki terapeutyczne wspierające komunikację językową i funkcjonowanie poznawcze osób dorosłych z chorobami neurodegeneracyjnymi; • dokumentować proces diagnostyczny i terapeutyczny poprzez sporządzanie ustnych i pisemnych sprawozdań zawierających analizę oraz interpretację uzyskanych wyników

KOMPETENCJE SPOLECZNE	Uczestnik studiów jest gotów do: • systematycznego aktualizowania i poszerzania wiedzy z zakresu neurologii, neurologopedii oraz współczesnych badań nad zaburzeniami mowy i języka w chorobach neurozwyrodnieniowych; • krytycznej oceny objawów zaburzeń komunikacji oraz różnicowania ich podłoża neurologicznego i psychicznego z uwzględnieniem granic własnych kompetencji zawodowych; • odpowiedzialnego podejmowania decyzji diagnostyczno-terapeutycznych oraz refleksyjnej oceny własnej praktyki zawodowej; • prowadzenia komunikacji terapeutycznej z pacjentem oraz jego rodziną lub opiekunami w sposób jasny, empatyczny i dostosowany do przebiegu choroby oraz możliwości funkcjonalnych chorego.	
Semestr, w którym moduł*) jest realizowany	2	
Forma i sposób realizacji zajęć	A. Forma zajęć: • wykład • ćwiczenia	B. Sposób realizacji zajęć: • zajęcia w sali dydaktycznej • zajęcia w oddziałach klinicznych
Wymagania wstępne i dodatkowe	Realizacja programu studiów zgodnie z planem kształcenia oraz podstawową wiedzą kierunkową	
Rodzaj i liczba godzin zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów	• 5h wykład • 3h ćwiczenia	
Stosowane metody dydaktyczne	• wykład / wykład problemowy / wykład konwersatoryjny / wykład z prezentacją multimedialną; • ćwiczenia laboratoryjne: analiza tekstów z dyskusją / metoda projektów / metoda problemowa / analiza przypadków / rozwiązywanie zadań i ich projektowanie.	

Sposób weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych przez słuchaczy	• udział w dyskusji na zajęciach; • udzielanie ustnych odpowiedzi obejmujących zadania i zagadnienia teoretyczne oraz praktyczne ujęte w treściach modułu podczas wykładów i ćwiczeń; • zaliczenie ustne / kolokwium; • wykonanie określonej pracy praktycznej; • egzamin pisemny / wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia.	
Forma i warunki zaliczenia modułu*, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia	A. Forma zaliczenia: • egzamin	B. Warunki zaliczenia: • obecność i aktywny udział w zajęciach; • ustalenie oceny zaliczeniowej z ćwiczeń na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru;

Treści modułu kształcenia (program wykładów, ćwiczeń)**Problematyka wykładów:**

1. Najczęstsze choroby o podłożu neurozwyrodnieniowym przebiegające z zaburzeniami językowymi (FTD, PPA, SD, AD) – metody diagnozowania, objawy.
2. Zaburzenia mowy w chorobie Parkinsona.
3. Metody terapii pacjentów z zaburzeniami językowymi o etiologii neurozwyrodnieniowej.
4. Komunikacja alternatywna jako metoda wspierająca terapię zaburzeń mowy w chorobach neurozwyrodnieniowych.
5. Metody diagnozowania zaburzeń mowy w chorobach neurozwyrodnieniowych i przesiewowa ocena funkcji poznawczych.

Problematyka ćwiczeń:

1. Najczęstsze choroby o podłożu neurozwyrodnieniowym przebiegające z zaburzeniami językowymi (FTD, PPA, SD, AD) – metody diagnozowania, objawy.
2. Zaburzenia mowy w chorobie Parkinsona-analiza przypadków
3. Programowanie terapii pacjentów z zaburzeniami językowymi o etiologii neurozwyrodnieniowej.
4. Metody, formy i środki terapii.
5. Komunikacja alternatywna jako metoda wspierająca terapię zaburzeń mowy w chorobach neurozwyrodnieniowych - rozwiązywanie zadań i ich projektowanie.
6. Ocena funkcji językowych – analiza wyników wybranych testów psychologicznych

Wykaz literatury obowiązkowej i uzupełniającej**Wykaz literatury obowiązkowej:**

1. Friedman A., 2004, Choroba Parkinsona - mechanizmy, rozpoznawanie, leczenie. Warszawa.
2. Kozubski W. (red), 2004, Choroby układu nerwowego. Warszawa.
3. Leszek J., red., 1998, Choroba Alzheimera, Wrocław.
4. Leszek J., red., 2003, Choroby otępienne. Teoria i praktyka. Wrocław.
5. Lewicka T., Rodzeń A., 2006, Ćwiczenia rehabilitacyjno-logopedyczne dla osób z chorobą Parkinsona, Warszawa.
6. Marczevska H., Osiejuk, E., 1994, Nie tylko afazja... O zaburzeniach językowych w demencji Alzheimera, demencji wielozawałowej i przy uszkodzeniach prawej półkuli mózgu, Warszawa.

Wykaz literatury uzupełniającej:

1. Domagała A., 2007, Zachowania językowe w demencji. Struktura wypowiedzi w chorobie Alzheimera, Lublin.
2. Tłokiński W., 1990, Mowa ludzi u schyłku życia, Warszawa.

Nakład pracy słuchacza (bilans punktów ECTS)**

Forma nakładu pracy słuchacza (udział w zajęciach, aktywność itp.)	Obciążenie słuchacza [h]
Praca z asystentem (wykłady + ćwiczenia)	8
Praca własna studenta	17
Sumaryczne obciążenie pracą słuchacza	25
Punkty ECTS za moduł	1

* moduł kształcenia to szeroko rozumiany przedmiot lub grupa przedmiotów. ** 1 punkt ECTS oznacza 25 godzin pracy słuchacza w różnych formach takich jak: uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych, samodzielne wykonanie zaliczeniowej pracy obejmującej treści modułu kształcenia, przygotowywanie się do zajęć